

**PROSTOVOLJNO VMESNO POROČILO VLADE REPUBLIKE
SLOVENIJE O IZVAJANJU PRIPOROČIL, KI JIH JE SPREJELA V
DRUGEM KROGU UNIVERZALNEGA PERIODIČNEGA PREGLEDA**

Ljubljana, maj 2017

I. UVOD

Stanje človekovih pravic v Republiki Sloveniji je bilo v okviru Univerzalnega periodičnega pregleda drugič pregledano 4. 11. 2014 na 20. zasedanju Delovne skupine Sveta OZN za človekove pravice.

Vlada Republike Slovenije je vsa podana priporočila preučila in 18. 2. 2015 s sklepom št. 51104-20/2014/12 sprejela stališče do posameznih priporočil, o čemer je poročala Svetu OZN za človekove pravice na njegovem 28. zasedanju marca 2015 (dokument št. A/HRC/28/15/Add.1). Vlada Republike Slovenije se je ob tem zavezala, da bo podala prostovoljno vmesno poročilo o izvajanju sprejetih priporočil. Napredek pri izvajanju posameznih sprejetih priporočil navajamo v nadaljevanju.

Prostovoljno vmesno poročilo je nastalo na podlagi medresorskega sodelovanja med vsemi pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami. Poročilo je potrdila Medresorska komisija za človekove pravice, ki je usklajevalno telo Republike Slovenije za poročanje po ratificiranih mednarodnih konvencijah za varstvo človekovih pravic. Medresorska komisija koordinira poročanje po ratificiranih mednarodnih instrumentih varstva človekovih pravic in svoboščin, poročanje na podlagi drugih mehanizmov ter spremlja izvajanje sprejetih obveznosti s področja človekovih pravic. Podano vmesno poročilo je sprejela Vlada Republike Slovenije na svoji seji dne 24. 5. 2017 s sklepom št. 51104-20/2014/15.

Vlada Republike Slovenije še naprej ostaja zavezana Univerzalnemu periodičnemu pregledu kot edinstvenemu mehanizmu medsebojnega pregleda, ki pozitivno prispeva k stanju človekovih pravic na vseh ravneh.

II. PREGLED IZVAJANJA SPREJETIH PRIPOROČIL

V tabelo so vključena priporočila, ki jih je Vlada RS sprejela in so označena kot v 115. odstavku poročila o pregledu RS (št. dokumenta A/HRC/28/15). Podane so zadnje informacije o aktivnostih, ki prispevajo k uresničitvi sprejetih priporočil.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
1. Sprejme naj nadaljnje ukrepe za ratifikacijo mednarodnih sporazumov o človekovih pravicah, ki jih je Slovenija podpisala po prvem krogu univerzalnega periodičnega pregleda (Hrvaška).	V zvezi s tem priporočilom trenutno ne potekajo aktivnosti.
2. Pospeši naj postopek ratifikacije spremembe 8. člena Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (Belgija).	V zvezi s tem priporočilom trenutno ne potekajo aktivnosti.
3. Ratificira naj Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah o postopku sporočanja kršitev (Portugalska, Slovaška).	Potekajo še zadnja usklajevanja stališč pristojnih ministrstev in priprava na ratifikacijo Izbirnega protokola.
4. Ratificira naj Izbirni	V zvezi s tem priporočilom trenutno ne potekajo aktivnosti.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
protokol k Mednarodnemu paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (Španija, Tunizija, Portugalska).	
5. Nadaljuje naj ratifikacijo Mednarodne konvencije o zaščiti vseh oseb pred prisilnim izginotjem, ki je bila predmet priporočila, ki ga je Slovenija sprejela med prvim krogom (Španija).	Ministrstvo za pravosodje pripravlja analizo, katere namen je opredeliti potrebne postopke, ki bi omogočili oceno, ali je izvedljiva ratifikacija Mednarodne konvencije za zaščito vseh oseb pred prisilnim izginotjem. Pred ratifikacijo je namreč potrebno preučiti, ali je obstoječa zakonodaja skladna z določbami konvencije. Preliminarne analize kažejo, da bi ratifikacija konvencije najverjetneje zahtevala zakonodajne spremembe tako materialnih kot procesnih določb slovenske kazenske zakonodaje. Pričakujemo, da bo analiza, ki bo vključevala oceno, ali in v kolikšni meri so tovrstne zakonodajne spremembe slovenske kazenske zakonodaje mogoče in primerne, pripravljena v letu 2017.
14. Ratificira naj Mednarodno konvencijo za zaščito vseh oseb pred prisilnim izginotjem (Irak).	Glej informacijo k priporočilu št. 5.
15. Ratificira naj Mednarodno konvencijo za zaščito vseh oseb pred prisilnim izginotjem (Urugvaj).	Glej informacijo k priporočilu št. 5.
16. Ratificira naj Mednarodno konvencijo za zaščito vseh oseb pred prisilnim izginotjem (Belgija, Francija, Tunizija, Sierra Leone, Argentina).	Glej informacijo k priporočilu št. 5.
18. Ratificira naj Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima, tj. Istanbulsko konvencijo, ki jo je podpisala 8. septembra 2011 (Turčija).	Slovenija je priporočilo že uresničila, saj je Državni zbor konvencijo ratificiral 19. 12. 2014, listine o ratifikaciji je Slovenija Svetu Evrope predala 5. 2. 2015, konvencija pa velja od 1. 6. 2015. Aprila 2016 je Vlada RS za usklajevanje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje politik in ukrepov za preprečevanje vseh oblik nasilja in boj proti njim, ki jih zajema konvencija, ustanovila Medresorsko delovno skupino za spremljanje izvajanja Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima. Slovenija je spremembe za učinkovito izvajanje Istanbulske konvencije vnesla tudi v Zakon o preprečevanju nasilja v družini in v Kazenski zakonik. Spremembe Zakona o preprečevanju nasilja v družini je Državni zbor sprejel 25.10. 2016, v veljavo pa so stopile 19. 11. 2016.
20. Pripravi naj celovit zakon, s katerim bo v slovensko notranje pravo vključila vse določbe	Družinski zakonik, ki vključuje priporočilo glede najvišjih zaščitnih ukrepov za otroke, je bil sprejet 21. 3. 2017.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
Konvencije o otrokovih pravicah (Vietnam).	
21. Zagotovi naj popolno usklajenost slovenske zakonodaje z mednarodnimi standardi in tako spoštuje svoje zaveze po mednarodnih sporazumih, zlasti Konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije proti ženskam, Konvenciji o otrokovih pravicah in Mednarodni konvenciji o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (Bahrajn).	Slovenija spoštuje svoje mednarodnopravne zaveze, vključno z navedenimi konvencijami. Prizadeva si za njihovo učinkovito izvajanje. To dokazuje tudi z rednim poročanjem o izvajanju konvencij. Od novembra 2014 je 30. 10. 2015 zagovarjala Združeno peto in šesto poročilo po Konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk pred Odborom ZN za odpravo diskriminacije žensk ter 1. in 2. 12. 2015 Združeno osmo do enajsto poročilo po Konvenciji o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije pred Odborom za odpravo rasne diskriminacije.
22. Razširi naj mandat in pooblastila ustanov, ki morajo zagotavljati spoštovanje načela enakosti in nediskriminacije (Izrael).	Državni zbor je 21. 4. 2016 sprejel Zakon o varstvu pred diskriminacijo, ki nadomešča in posodablja Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja iz leta 2004. Zakon je začel veljati 24. 5. 2016 in na področju varstva pred diskriminacijo opredeljuje Zagovornika/Zagovornico načela enakosti kot samostojen državni organ, ki ga/jo imenuje Državni zbor na predlog predsednice oziroma predsednika republike. Naloge Zagovornika/Zagovornice načela enakosti so: zagotavljanje neodvisne pomoči žrtvam diskriminacije, z ozaveščanjem, inšpekcijskim nadzorom, sodelovanjem v sodnih postopkih; izvajanje neodvisnih študij, raziskav, analiz, spremljanje stanja; objavljanje neodvisnih poročil in sestavljanje priporočil. Državni zbor je Zagovornika načela enakosti imenoval 25.10.2016.
23. Še naprej naj si prizadeva za spodbujanje in varstvo pravic žensk in otrok (Kuvajt).	Slovenija si z različnimi ukrepi in dejavnostmi prizadeva za spodbujanje in varstvo pravic žensk in otrok. Prednostni ukrepi za krepitev moči so opredeljeni v Resoluciji o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 (za več informacij o programu glej tudi informacijo k priporočilu št. 59). Ukrepe za zaščito in razvoj otrok ter mladine opredeljuje Program za otroke in mladino. V letu 2016 se je iztekel program za obdobje 2006-2016; trenutno se pripravlja nov program za obdobje 2017–2021 (za več informacij o programu glej tudi informacijo k priporočilu št. 40).
24. Še naprej naj si prizadeva za učinkovito izvajanje Deklaracije OZN o izobraževanju in usposabljanju za človekove pravice (Maroko).	Slovenija si prizadeva za izvajanje Deklaracije OZN o izobraževanju in usposabljanju za človekove pravice na nacionalni in mednarodni ravni. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport skladno z Deklaracijo zagotavlja, da je izobraževanje dostopno in dosegljivo vsem, hkratno z upoštevanjem posebnih izzivov in ovir, s katerimi se soočajo osebe iz ranljivih in prikrajšanih

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	skupin. Ob tem Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport sprejema ukrepe, ki preprečujejo marginalizacijo na vseh ravneh izobraževanja. Med cilji vzgoje in izobraževanja (2. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja) so tudi cilji, ki prispevajo k uresničevanju pravice vsakega posameznika do vzgoje in izobraževanja brez diskriminacije ali izključevanja in k spodbujanju enakih vzgojno-izobraževalnih možnosti. Tudi v zakonodaji, ki ureja posamezne stopnje in oblike šolanja, so nekateri cilji neposredno povezani z izobraževanjem za človekove pravice (Zakon o osnovni šoli, Zakon o gimnazijah in Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju). Veljavna zakonodaja (81. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja) daje normativno podlago za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna tako za učenje slovenščine kot tudi za poučevanje maternega jezika za priseljene učence in dijake, vključene v redno osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport nadaljuje tudi z dejavnim izvajanjem 6. člena deklaracije, in sicer preko kulturno-umetnostne vzgoje, ki se kot kros-kurikularna vsebina lahko uresničuje z med-predmetnimi povezavami in dejavnostmi v celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Otroci in mladi lahko skozi kulturno-umetnostno vzgojo spoznajo posamezne zvrsti umetnosti, ob tem pa je le-ta pomembna kot motivacijsko sredstvo (omogoča posredovanje različnih vsebin/tem). Prav tako je prepoznan socialni vpliv kulturno-umetnostne vzgoje (kulturna raznolikost, medkulturna zavest in dialog, socialne in državljanske kompetence). Slovenija si prizadeva tudi za nadaljnje izvajanje druge faze svetovnega programa, in sicer z izobraževanjem javnih uslužbencev. Upravna akademija, ki deluje v okviru Ministrstva za javno upravo, za javne uslužbence organizira seminarje v zvezi z izvrševanjem pravice dostopa do informacij javnega značaja (kot del ustavne pravice do svobode govora). V okviru Ministrstva za pravosodje deluje Center za izobraževanje v pravosodju, ki skrbi za izobraževanje in usposabljanje kadrov v pravosodju. Center v programe izobraževanj redno vključuje tudi teme s področja varstva človekovih pravic. Višješolski študijski program za poklic policista, ki se od 2013 izvaja na 6. stopnji izobraževanja, omogoča poglobitev strokovnega znanja in usposobljenosti policistov za opravljanje policijskih nalog, med drugim tudi na področju

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	varstva človekovih pravic v policijskih postopkih. Varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v policijskih postopkih je tudi obvezna vsebina rednih periodičnih usposabljanj in izpopolnjevanj za policiste. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport financira projekt (do leta 2021) <i>Krepitev socialnih in državljskih kompetenc strokovnih delavcev</i>, katerega poudarek je na izboljšanju usposobljenosti strokovnih delavcev za uspešnejše vključevanje otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem ter na profesionalnemu usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v okviru sedmih tematskih sklopov. Slovenija za uresničevanje Deklaracije in Svetovnega programa prizadeva tudi v svoji zunanji politiki. Slovenija je še naprej aktivna članica Platforme za izobraževanje za človekove pravice. Ministrstvo za zunanje zadeve tudi nadaljuje z izvajanjem projekta <i>Naše pravice</i>; od 2005 je bilo v projekt izobraževanja o otrokovih pravicah vključenih več kot 185 000 otrok, gradivo pa je dostopno v 23 jezikih. V obdobju od 2014 se je projekt izvedel v Jordaniji, Maroku, Moldaviji in Indiji. Predstavljen je bil še v Argentini, Avstraliji in Braziliji. V letu 2016 je Ministrstvo za zunanje zadeve skupaj z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport pripravilo posebni učni list o pravicah otrok beguncev, ki je bil razdeljen slovenskim osnovnim šolam z namenom ozaveščanja večinskega prebivalstva. Učni list je preveden v angleški, francoski in nemški jezik.
25. Posebno pozornost naj v politikah vključevanja nameni izobraževanju in zaposljivosti Rominj, saj so ženske in otroci najranljivejši del romske skupnosti (Norveška).	Izobraževanje in zaposljivost Romov sta med prednostnimi področji Nacionalnega programa ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010–2015. Trenutno je v pripravi nov Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za naslednje petletno obdobje, ki bo ti dve področji še naprej obravnaval prednostno. Na področju izobraževanja Rominj in Romov je v Strategijah vzgoje in izobraževanja Romov med drugim posebna pozornost posvečena izobraževanju odraslih Romov in Rominj za dviganje izobrazbene ravni in razvoj delovne sile, razvijanju svetovalnih središč oziroma omrežja v okoljih, kjer živijo Rominje in Romi. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ustvarja pogoje za vključevanje pripadnikov romske skupnosti v sistem vzgoje in izobraževanja in zagotavlja pogoje za dvig izobrazbene ravni pripadnikov romske skupnosti na različne načine. Zagotavljajo se enake možnosti za romske otroke glede dostopa do kakovostnega izobraževanja. Po veljavni zakonodaji (29. člen Zakona o vrtcih) so tudi za predšolske oddelke otrok Romov predvideni posebni normativi in

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	dodatno financiranje iz državnega proračuna. V vseh slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih je uveljavljeno načelo integracije (ni segregacije): uporablja se zakonsko predpisane oblike individualizacije, notranje in fleksibilne diferenciacije, nivojskega pouka za vse učence. Posebno pozornost se posveča didaktičnim strategijam, kot je na primer vprašanje individualizacije in diferenciacije na osnovi načrtnih opazovanj in nenehne evalvacije napredka posameznika. Ne prihaja do ločevanja romskih in neromskih otrok; edini primer so šole, kjer so le romski otroci (podružnica Osnovne šole Stara cerkev, Željne, kjer pa so vključeni le romski učenci zaradi šolskega okolja – šola je v romskem naselju). Država posebej obravnava in tudi šolam priznava ugodnosti za vzgojo in izobraževanje romskih učencev. Za individualno ali skupinsko delo z romskimi učenci Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport namenja dodatna finančna sredstva, postavljeni so bili ugodnejši normativi za oddelke z Romi, financiralo je razvojno-raziskovalne naloge, povezane s temo uspešnejšega vključevanja učencev Romov ter standardizacijo romskega jezika kot podlago za poučevanje romskega jezika. Posredno Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport financira številne projekte povezane z dvigom socialnega in kulturnega kapitala (opolnomočenje) v romskih okoljih. Med drugim financira projekt <i>Skupaj za znanje – razvoj podpornih mehanizmov pridobivanja znanja za pripadnike romske skupnosti</i>, v katerem se skladno z zadanimi cilji osredotočajo na izobraževalne vidike in zato v večnamenskih centrih organizirajo pretežno izobraževalne aktivnosti, kot je dodatna učna pomoč za romske učence in dijake, ter različne druge prostočasne aktivnosti za učence, predšolske otroke in njihove starše. Preko teh aktivnosti se večnamenski centri in s tem tudi romska naselja povezujejo z osnovnimi šolami, vrtci in drugimi lokalnimi institucijami v lokalnem okolju. Projekti so usmerjeni tudi v uspešnejše doseganje standardov znanja romskih učenk in učencev v osnovni šoli ter njihovo čim večje vključevanje v srednješolsko raven izobraževanja ter v dvig izobrazbene ravni romskih pomočnikov in pomočnic. Ministrstvo podpira tudi projekt <i>Zagotavljanje dostopa do kakovostnih predšolskih programov romskim otrokom in njihovim staršem (PPROS)</i>. Projekt se je izvajal v obdobju od januarja 2014 do decembra 2016, financiran pa je bil s strani Open Society Foundations London. Temeljni cilj projekta je razvoj in izvajanje različnih oblik vzgojno-izobraževalnega dela z namenom zagotavljanja dostopa do kakovostnih predšolskih programov romskim otrokom in njihovim staršem.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	V letu 2017 je (zaradi kontinuiranega dela na tem področju) dejavnih 26 romskih pomočnikov, 24 žensk, od tega 20 pripadnic romske skupnosti. 6 od njih se izobražuje na fakulteti, 6 jih zaključuje srednjo strokovno izobrazbo za predšolsko vzgojo. V projektu je poleg romskih pomočnic zaposlenih še 6 pripadnic romske skupnosti na drugih delovnih mestih Slovenija si prizadeva za večje vključevanje in zaposljivost Rominj. V Resoluciji o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 je pri cilju "Povečanje stopnje zaposlenosti žensk, zlasti mladih žensk s terciarno izobrazbo in drugih ranljivih oziroma zapostavljenih skupin žensk" predviden ukrep: priprava analiz in po potrebi oblikovanje programov za spodbujanje zaposlovanja zapostavljenih skupin žensk (Rominj, invalidk, priseljenk) v okviru aktivne politike zaposlovanja in drugih programov. S pomočjo sredstev Evropskega socialnega sklada bo v letu 2017 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti preko javnega razpisa začelo z izvajanjem projekta vzpostavitve večnamenskih romskih centrov (VNRC). Vrednost projekta znaša 1,680 mio evrov. Projekt se bo izvajal pet let, v njegovem okviru se načrtuje vzpostavitev predvidoma enajstih (11) VNRC. Načrtovano je, da bodo navedeni centri vzpostavljeni znotraj romskih naselji. V vseh VNRC bo predvidoma zaposlenih skupaj vsaj enajst (11) romskih aktivatorjev. Romski aktivatorji bodo zadolženi za to, da bodo znotraj centrov koordinirali in organizirali izvajanje aktivnosti, vsebin in programov, ki jih za spodbujanje integracije v širšo družbo ter izboljševanje in krepitve socialno-ekonomskega položaja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti nudijo oz. izvajajo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter zainteresirane izvajalske in nevladne organizacije. Aktivnosti in vsebine, ki se bodo izvajale v okviru VNRC, bodo namenjene opolnomočenju, socialni aktivaciji in spodbujanju integracije vseh generacij in podskupin (tudi najranljivejših, kot so npr. ženske in otroci) pripadnikov in pripadnic romske skupnosti. Vsebine bodo nujno vključevale tudi seznanjanje z zdravstveno preventivo in možnostmi za izobraževanje in usposabljanje romskih deklet in žensk. Posebna pozornost je namenjena tudi novinarskemu usposabljanju Romov. RTV Slovenija je v letu 2015 govorno usposabljal štiri Rominje. Ena Rominja je redno zaposlena na Radiu Slovenija in pripravlja radijsko oddajo za romsko skupnost, tri Rominje pa pogodbeno sodelujejo s TV Slovenija, kjer prav tako pripravljajo TV oddajo za Rome. Ministrstvo za kulturo pri vsakoletnem Javnem razpisu za izbor kulturnih projektov na področju romske skupnosti v

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Republiki Sloveniji prednostno podpira projekte, v katere so vključeni romski otroci in/ali ženske. Tu gre največkrat za projekte kot so različne ustvarjalne delavnice za otroke in tudi njihove starše, okrogle mize in posvetovanja na tematiko vključevanja žensk, delavnice za učno pomoč otrokom ipd.
29. Še naprej naj si prizadeva za uvedbo usposabljanja za človekove pravice v šolski sistem in programe usposabljanja (Senegal).	Glej informacijo k priporočilu št. 24.
30. Še naprej naj si prizadeva za spodbujanje izobraževanja za človekove pravice na nacionalni in mednarodni ravni (Armenija).	Glej informacijo k priporočilu št. 24.
31. Razširi naj mandat svojih organov za zagotavljanje enakosti ter poveča njihove človeške in finančne vire (Avstralija).	Glej informacijo k priporočilu št. 22.
32. Sprejme naj nadaljnje ukrepe za krepitev mandata varuha človekovih pravic in tako zagotovi celovito upoštevanje pariških načel (Irska).	Slovenija sprejema priporočila glede krepitev mandata varuha človekovih pravic in celovitega upoštevanja Pariških načel glede nacionalnih institucij za varstvo človekovih pravic iz leta 1993. Tako Vlada kot Varuh človekovih pravic se strinjata, da naj se le-to izvrši s sistemsko nadgradnjo obstoječe institucije Varuha človekovih pravic, ki bo zagotovila, da bodo izpolnjena vsa načela za pridobitev statusa A po pariških načelih - torej z novelo Zakona o varuhu človekovih pravic. V ta namen je Vlada RS dne 23. 12. 2015 sprejela sklep, ki določa, da Ministrstvo za pravosodje pripravi novelo omenjenega zakona in k sodelovanju povabi Varuha. Delo na pripravi osnutka zakona že poteka. Novela zakona, ki bo zagotovila skladnost s pariškimi načeli, bo predvidoma sprejeta do konca leta 2017.
33. Zagotovi naj, da bo njen urad varuha človekovih pravic deloval v skladu s pariškimi načeli, tudi tako da mu zagotovi ustrezne finančne in človeške vire (Malezija).	Glej informacijo k priporočilu št. 32.
34. Okrepi naj mandat varuha človekovih pravic in zagovornika načela enakosti ter poskrbi, da pri izvajanju njunih mandatov ne prihaja do podvajanj (Maroko).	Glej informacijo k priporočiloma št. 22 in 32.
35. Pospeši naj reformo instituta varuha človekovih pravic, da bi zagotovila	Glej informacijo k priporočilu št. 32.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
upoštevanje pariških načel (Tunizija).	
36. Zagotovi naj, da bo nacionalna ustanova za varstvo človekovih pravic delovala v skladu s pariškimi načeli, in razširi njen mandat, da bi lahko preiskovala domnevne primere mučenja in trpinčenja (Ukrajina).	Glej informacijo k priporočilu št. 32.
37. Zagotovi naj pogoje, da bo varuh človekovih pravic pridobil status A v skladu s pariškimi načeli, tako da razširi njegov mandat na sprejemanje prijav domnevnih primerov mučenja in zlorabe ter mu zagotovi zadostna sredstva, da bo lahko opravljal svoje naloge (Čile).	Glej informacijo k priporočilu št. 32.
38. Zagotovi naj, da bo njen varuh človekovih pravic deloval v skladu s pariškimi načeli (Egipt); še naprej naj si prizadeva zagotoviti, da bo varuh človekovih pravic deloval v skladu s pariškimi načeli (Peru); sprejme naj učinkovitejše ukrepe, da bo urad varuha človekovih pravic deloval v skladu s pariškimi načeli (Azerbajdžan).	Glej informacijo k priporočilu št. 32.
39. S potrebnimi ukrepi naj zagotovi, da bo njen varuh človekovih pravic v skupini A po pariških načelih, ki zadevajo status nacionalnih ustanov za varstvo človekovih pravic (Grčija).	Glej informacijo k priporočilu št. 32.
40. Izvaja naj program za otroke in mladino 2006–2016 (Izrael).	Evalvacija Programa za otroke in mladino za obdobje 2013–2016 poteka, v pripravi pa je tudi nova Strategija za otrokove pravice 2017–2021, ki bo temeljila na priporočilih Strategije Sveta Evrope za otrokove pravice, ki je bila sprejeta spomladi 2016 ter na specifičnih potrebah, ki se kažejo v slovenskem prostoru, kar zadeva potrebe in kakovost življenja otrok v Sloveniji.
42. Izvaja naj Program za otroke in mladino 2006–2016 (Saudova Arabija).	Glej informacijo k priporočilu št. 40.
43. Bolj naj sodeluje z ustreznimi pogodbenimi telesi	Slovenija je priporočilo uresničila, saj je bilo Tretje periodično poročilo Slovenije po Mednarodnem paktu o

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
OZN, predvsem pa naj Odboru za človekove pravice odda periodično poročilo, ki bi ga morala že leta 2010 (Uzbekistan).	državljanov in političnih pravicah oddano julija 2014. Slovenija je poročilo zagovarjala pred Odborom za človekove pravice 15. in 16. 3. 2016.
44. Prednostno naj obravnava diskriminacijo v javnem in zasebnem sektorju (Izrael).	Glej informacije k priporočilom št. 46–54.
45. Bolj naj si prizadeva preprečevati oziroma omejevati dejanja in govore iz sovraštva, rasizma in ksenofobije, tudi na spletu (Malezija).	Pregon kaznivih dejanj s področij sovražnega govora nalaga 297. člen Kazenskega zakonika (kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti), kot je bil spremenjen leta 2011 (in uveljavljen 2012). Razlogi za novelacijo so bili med drugim tudi natančnejša določitev znakov kaznivega dejanja zaradi zagotavljanja razlikovanja s prekrški po 20. členu Zakona o varstvu javnega reda in miru; usklajitev slovenske zakonodaje z dokumenti EU (Okvirni sklepi Sveta 2008/913/PNZ (28. 11. 2008) o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije) in s kazenskopravnimi sredstvi in določili dokumentov Sveta Evrope (Dodatni protokol h Konvenciji Sveta Evrope o kibernetiki kriminaliteti (2003), ki obravnava inkriminacijo rasističnih in ksenofobičnih dejanj, storjenih v informacijskih sistemih); v okvir zakonskih znakov, s katerimi se kazniva dejanja javnega spodbujanja sovraštva izvršijo na način, ki je zaradi večjega pomena podlaga za izrek strožje sankcije, so bile vključene objave na spletnih straneh (internetu), s čimer se je odpravil dvom, da »sredstva javnega obveščanja« vključujejo tudi spletne strani kot javni del spleta, kar vključuje možnost kaznovanja tudi za urednika oziroma tistega, ki ga je nadomeščal. Sovražni govor je prepovedan tudi v medijih (Zakon o medijih, Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah). Ministrstvo za kulturo vseskozi spodbuja k zmanjševanju sovražnega govora tudi v okviru letnih razpisov za sofinanciranje programskih vsebin medijev. Posebno mesto na področju opozarjanja in ozaveščanja o prepovedi sovražnega govora v medijih ima javna radiotelevizija. Zakon o Radioteleviziji Slovenija določa, da mora RTV Slovenija v svojih programih podpirati širjenje vednosti o drugih kulturah, ki so zastopane v Sloveniji, in njihovih predstavnikov in spodbujati kulturo javnega dialoga ter omogočati širok prostor za javne razprave o problemih v družbi. Novinarji RTV Slovenija pa morajo pri ustvarjanju programov spoštovati načela ustavnosti in zakonitosti pri oblikovanju programov, vključno s prepovedjo spodbujanja kulturne, verske, spolne, rasne, narodne ali druge oblike nestrpnosti. Vlada v zadnjem času zaznava povečanje dejanj iz nestrpnosti in sovražnega govora predvsem v spletnih medijih.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Aprila 2016 pa je začela veljati novela Zakona o medijih, ki je med drugim določila, da mora izdajatelj, ki v okviru medija dovoljuje komentiranje javnosti, oblikovati pravila za komentiranje ter jih javno objaviti na primernem mestu v mediju. Komentar, ki ni v skladu z objavljenimi pravili, pa mora biti umaknjen v najkrajšem možnem času po prijavi oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi. Takšna ureditev predstavlja enega izmed načinov učinkovitejše samoregulacije sovražnega oziroma žaljivega govora na spletu in njegovega zmanjšanja, kar je tudi eden od ciljev iz Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016. Vlada se zaveda, da je potrebno vzpostaviti in podpirati tudi samoregulacijske mehanizme odzivov na sovražni govor, torej da je treba podpirati tudi druge oblike odzivov na sovražni govor in odpiranje razprav o tej tematiki. Dodatni represivni mehanizmi niso možni glede na potrebo varovanja ravni človekovih pravic (vprašanje skladnosti z ustavnim redom Republike Slovenije). Poleg tega je bil v letu 2016 pripravljen Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških, ki je v 24. členu vseboval tudi določen poseg v človekovo pravico do komunikacijske zasebnosti (37. člen Ustave Republike Slovenije) zaradi odkrivanja storilcev prekrškov (fizičnih oseb) s področja sovražnega govora, ki se je nanašal predvsem na komentiranje na svetovnem spletu (vprašanje glede pridobivanja podatkov o imetnikih IP naslovov). Navedena predlagana določba je bila na seji Odbora za pravosodje Državnega zbora RS dne 6. 4. 2016 črtana z amandmajem poslancev in poslank (brez glasu proti), saj naj bi pretirano posegala v komunikacijsko zasebnost oziroma svobodo izražanja ali pa celo pomenila uvajanje cenzure. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških, ki torej ne vsebuje prvotno predlagane dopolnitve, je začel veljati 7. 11. 2016. Glede na navedeno Slovenija meni, da so bili vsi argumenti v zvezi s predmetno problematiko preizkušeni in je bilo ugotovljeno, kje je meja posegov pravne države preko zakonov na področje človekove pravice do komunikacijske zasebnosti (37. člen Ustave Republike Slovenije) ali v svobodo izražanja (prvi odstavek 39. člena Ustave Republike Slovenije).
46. S potrebnimi ukrepi naj inkriminira vsa dejanja iz nestrpnosti in sovražni govor (Pakistan).	Glej informacijo k priporočilu št. 45.
47. Okrepi naj ukrepe proti	Slovenija je s sprejemom Zakona o varstvu pred

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
diskriminaciji in žrtvam olajša dostop do pravnih sredstev (Senegal).	diskriminacijo (21. 4. 2016), ki nadomešča in posodablja Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja iz leta 2004, še okrepila svoja prizadevanja v boju proti diskriminaciji. Zakon določa, da lahko oseba, ki meni, da je bila ali je diskriminirana, s tožbo zahteva prenehanje diskriminacije, izplačilo nadomestila zaradi diskriminacije oziroma objavo sodbe v medijih. Ne glede na določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, lahko diskriminirana oseba za zastopanje v sodnih postopkih pooblasti zagovornika ali nevladno organizacijo, ki deluje na področju varstva pred diskriminacijo in varstva človekovih pravic.
48. Bolj naj uskladi delovanje različnih ustanov, ki skrbijo za boj proti diskriminaciji (Španija).	Zakon o varstvu pred diskriminacijo (sprejet 21. 4. 2016) še bolj jasno in natančno opredeljuje naloge in pristojnosti Zagovornika/Zagovornice načela enakosti in s tem prispeva k večji usklajenosti delovanja različnih ustanov, ki skrbijo za boj proti diskriminaciji. V zvezi s preiskovanjem in pregonom vseh oblik nestrpnosti Slovenska policija in Vrhovno državno tožilstvo tesno sodelujeta, saj sodelovanje omogoča izmenjavo stališč, na osnovi česar se oblikujejo pobude za spremembo zakonodaje, poenotene tožilske prakse, kot tudi bolj učinkovito preiskovanje prekrškov in kaznivih dejanj. Kot primer dobre prakse lahko navedemo Svet za odziv na sovražni govor in Projektno skupino Spletno Oko (Fakultete za družbene vede) ter nekatere druge organizacije. Slovenska policija (GPU UKP) sama ter v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede v Ljubljani v projektu Spletno oko, dnevno obravnava različne prijave na podlagi 297. člena Kazenskega zakonika. Velika pričakovanja pa so tudi od nastajajoče nacionalne platforme RAN (mreža strokovnjakov za ozaveščanje na področju radikalizacije), ki je nastala v mreži strokovnjakov EU, z namenom prenosa uveljavljenih praks na EU ravni, usklajenega in učinkovitega odkrivanja novih pojavnih oblik ter učinkovitega preprečevanja nasilne radikalizacije, ki vodi v skrajno nasilje. Projekt se uspešno izvaja in Policija je eden nosilcev aktivnosti, ki so usmerjena v prepoznavo nasilne radikalizacije, katere del je tudi sovražni govor oz. izražanje sovražnosti.
49. Okrepi naj boj proti diskriminaciji in nestrpnosti, zlasti do muslimanov, priseljencev in ljudi afriškega izvora, ter višje državne funkcionarje in politike pozove, naj se zoperstavijo rasističnemu ali ksenofobičnemu političnemu diskurzu (Tunizija).	Slovenija je s sprejemom Zakon o varstvu pred diskriminacijo (sprejet 21. 4. 2016), ki nadomešča in posodablja Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja iz leta 2004, še okrepila svoja prizadevanja v boju proti diskriminaciji. K boju zoper diskriminacijo Slovenija prispeva tudi z varovanjem kulturnih pravic manjšin in na tem temelju dinamičnega modela njihove zaščite razvija različne, ne le finančne ukrepe zoper diskriminacijo.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Ukrepi za odkrivanje kaznivih dejanj in njihovih storilcev poteka v tesnem sodelovanju organov in odkrivanja in pregona, tako da se dobre prakse razvijajo skupaj. Ob zaznanih sumih storitve kaznivega dejanja v povezavi z diskriminacijo in nestrpnostjo, poteka dialog med Policijo in Okrožnim državnim tožilstvom. Policija sprejme in izvede vse potrebne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov. Ministrstvo za notranje zadeve kontinuirano sofinancira številne programe pomoči pri vključevanju državljanov tretjih držav v slovensko družbo, hkrati pa z različnimi kampanjami in obeležitvami dneva beguncev nagovarja slovensko širšo javnost k strpnosti in medkulturnemu dialogu.
50. Sprejme naj politike, s katerimi bi vsem ljudem zagotavljala enake pravice brez diskriminacije na podlagi spola, vere, rase ali spolne usmerjenosti, kar zahtevajo mednarodni standardi (Urugvaj).	Zakon o varstvu pred diskriminacijo (sprejet 21. 4. 2016) določa varstvo vsakega posameznika in posameznice pred diskriminacijo ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.
51. Sprejme naj ukrepe, potrebne za učinkovit boj proti diskriminaciji s strani javnih in zasebnih akterjev (Belgija).	Zakon o varstvu pred diskriminacijo (sprejet 21. 4. 2016) zavezuje državne organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb.
52. Izboljša naj ukrepe, s katerimi bi zagotovila učinkovita pravna sredstva za morebitne žrtve diskriminacije (Benin).	Glej informacijo k priporočilu št. 51.
53. Še naprej naj oblikuje, izvaja in krepi javne politike za ozaveščanje o vprašanih diskriminacije v družbi ter zagotovi učinkovita pravna sredstva za žrtve diskriminacije in osebe brez državljanstva (Brazilija).	Glede pravnih sredstev glej informacijo k priporočilu št. 47. K boju zoper diskriminacijo Slovenija prispeva tudi z varovanjem kulturnih pravic manjšin in na tem temelju dinamičnega modela njihove zaščite razvija različne, ne le finančne ukrepe zoper diskriminacijo. K ustvarjanju vzdušja strpnosti do priseljencev in beguncev Slovenija prispeva tudi z letnim obeleževanjem mednarodnega dneva beguncev (20. 6.). takrat se izvajajo medijske kampanje z namenom ozaveščanja širše slovenske javnosti o tematikah povezanih z migracijami in integracijo. Kampanja obravnava vsebinsko področje migracij in razvoj družbe.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Prav tako se izvaja projekt, ki je namenjen spodbujanju medkulturnega dialoga v najširšem pomenu, kar vključuje tudi aktivno vključevanje državljanov tretjih držav v civilno družbo in odpiranje komunikacije o vplivih kulturne raznolikosti na razvoj družbe. Slovenija preko rednih letnih razpisov sofinancira tudi aktivnosti, ki so usmerjene na področje »ozaveščanja in boja proti diskriminaciji in nestrpnosti v razmerju do romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje delovanja romskih zvez v letu 2015) oziroma v »ozaveščanje in preprečevanje diskriminacije ter odpravljanje predsodkov in stereotipov do pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in med pripadnicami in pripadniki skupnosti ali različnimi deli in skupinami znotraj romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje programov organizacij romske skupnosti v letu 2016).
54. Izvaja in krepí naj politike proti diskriminaciji in nestrpnosti (Slonokoščena obala).	Glej informacije k priporočilom št. 49–51 in 53.
55. Zagotovi naj spremljanje zakonodajnih ukrepov za varstvo in vključitev tujcev (Slonokoščena obala).	Glej tudi informacijo k priporočilu št. 49–51 in 53.
56. Sprejme naj konkretne ukrepe za preprečevanje zločinov iz rasističnih nagibov ter razišče in kazensko preganja vse primere političnega diskurza, naperjenega proti manjšinam (Egipt).	Glej informacijo k priporočilu št. 45.
57. Še naprej naj vse oblike diskriminacije preprečuje s kampanjami, ki so namenjene že šolarjem, in izobraževanjem za človekove pravice (Mehika).	V skladu z Zakonom o varstvu pred diskriminacijo (sprejet 21. 4. 2016) državni organi, lokalne skupnosti, samoupravne narodne skupnosti in nosilci javnih pooblastil na svojem področju v okviru svojih pristojnosti ustvarjajo pogoje za enako obravnavanje vseh oseb, ne glede na katero koli osebno okoliščino, z osveščanjem in spremljanjem položaja na tem področju ter z ukrepi normativne in politične narave. Področje izobraževanja za človekove pravice v izobraževalnem sistemu je urejeno sistemsko. Izobraževanje za človekove pravice je vključeno med splošne cilje učnih načrtov, še posebej pri predmetu spoznavanje okolja (1. do 3. razred OŠ – ISCED 1), družbo ter naravoslovje in tehniko (4., 5. razred, ISCED 1), geografijo (6.- 9. razred – ISCED 1 in 2), državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko (7. - 8. razred – ISCED), prav tako pa je zajeto tudi v učnih načrtih za zgodovino (6.-9.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	razred – ISCED 1 in 2) in v številne obvezne izbirne predmete. Šolajoči lahko izbirajo tudi interesne dejavnosti v okviru šol, ponudba le-teh pa je odvisna od interesa šolajočih. Poleg tega potega več projektov, skozi katere se šolajoči učijo spoštovanja človekovih pravic, npr. v okviru ASP-mreže UNESCO šol (v letu 2017 je v mrežo vključenih 93 zavodov, od tega 5 vrtcev, 62 osnovnih in 26 srednjih šol). Prednostne teme in naloge te mreže so med drugim tudi mir in človekove pravice, medkulturno učenje, izobraževanje za trajnostni razvoj in globalno državljanstvo.
58. Temeljito naj izvaja protidiskriminacijsko zakonodajo, da bi preprečevala kakršnokoli diskriminacijo, zlasti rasno in etnično, in se borila proti njej (Romunija).	Slovenija si prizadeva za učinkovito izvajanje protidiskriminacijske zakonodaje. Osnovno zakonodajo predstavlja Zakon o varstvu pred diskriminacijo, sprejet 21. 4. 2016 (več o zakonu glej informacije k priporočilom št. 22, 47, 50 in 51).
59. Še naprej naj si prizadeva za družbeno enakost žensk in moških (Nikaragva).	Slovenija si prizadeva za družbeno enakost žensk in moških tudi s sprejetjem strateških dokumentov kot je Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških. V letu 2015 je bila sprejeta resolucija za obdobje do leta 2020, ki opredeljuje cilje in ukrepe za udejanjanje enakosti žensk in moških na vseh ključnih področjih. Opredeljenih je osem prednostnih področij ukrepanja: enaka ekonomska neodvisnost, usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja, družba znanja brez spolnih stereotipov, socialna vključenost, zdravje žensk in moških, uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja, nasilje nad ženskami ter enakost spolov v zunanji politiki in mednarodnem razvojnem sodelovanju.
60. Sprejme naj proaktivne ukrepe za zagotavljanje enakih možnosti in spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov na vodstvenih položajih ter izvaja nediskriminacijske politike, da bi zagotovila enako plačilo za ženske in moške (Bahrajn).	Slovenija si prizadeva za zagotavljanje enakih možnosti in spodbujanje uravnotežene zastopanosti spolov na vodstvenih položajih. V Resoluciji o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 je opredeljen cilj "Povečanje deleža žensk na vodstvenih in vodilnih položajih v gospodarstvu". Za uresničitev cilja je predviden sprejem ukrepov, ki spodbuja uravnoteženo zastopanost spolov na mestih odločanja v gospodarskih družbah.
61. Sprejme naj ustrezne ukrepe, da bi več ženskam omogočila izvolitev na položaje (Benin).	Slovenija ima v svoji volilni zakonodaji že uvedene spolne kvote. Za evropske in lokalne volitev je na kandidatnih listah zahtevana vsaj 40% zastopanost spolov. Za volitve v državni zbor je ta odstotek manjši, in sicer 35%. V primeru, da bo Vlada pripravljala predlog Zakona o volitvah v državni zbor, bo predvidoma predlagala dvig deleža zahtevane zastopanosti vsakega od spolov. V zadnjih desetih letih zaznavamo trend naraščanja zastopanosti žensk v politiki. Tako je bilo na volitvah v

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	državni zbor leta 2014 izvoljenih 32 žensk ali 35,6 %, na lokalnih volitvah leta 2014 je med svetniki oziroma svetnicami 31,8 % žensk, med slovenskimi poslanci in poslankami v Evropskem parlamentu pa so v mandatu 2014–2019 3 poslanke in 5 poslancev.
62. Še bolj naj bo prizadevna v boju proti rasni diskriminaciji in rasističnim napadom, zlasti na Rome (Islamska republika Iran).	Slovenija si prizadeva za učinkovito izvajanje protidiskriminacijske zakonodaje. Osnovno zakonodajo predstavlja Zakon o varstvu pred diskriminacijo, sprejet 21. 4. 2016 (več o zakonu glej informacije k priporočilom št. 22, 47, 50 in 51). Pregon kaznivih dejanj s področij sovražnega govora in nasilja lahko poteka tudi na podlagi 131. (kršitev enakopravnosti), 165. (Sramotitev slovenskega naroda ali narodnih skupnosti) in 297. člena Kazenskega zakonika (kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti), kot je bil spremenjen leta 2011 (in uveljavljen 2012).
63. Izvaja naj ukrepe za preprečevanje diskriminacije Romov ter si še bolj prizadeva za boj proti vsem oblikam nestrpnosti in rasizma (Nigerija).	Slovenija si prizadeva za učinkovito izvajanje protidiskriminacijske zakonodaje. Osnovno zakonodajo predstavlja Zakon o varstvu pred diskriminacijo, sprejet 21. 4. 2016 (več o zakonu glej informacije pri priporočilih št. 22, 47, 50 in 51). Ukrepi za preprečevanje diskriminacije Romov so bili celostno vključeni v marca 2010 sprejeti Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 in bodo vključeni tudi v nov Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za naslednje petletno obdobje, ki je v pripravi. Ti ukrepi segajo na različna področja družbenega življenja (izboljšanje bivanjskih razmer, dvig izobrazbene ravni, zmanjšanje brezposelnosti, izboljšanje zdravstvenega varstva, odprava predsodkov, stereotipov in diskriminacije ter ohranjanje romske kulture, jezika in identitete ter spodbujanje informativne in založniške dejavnosti romske skupnosti). Njihov namen je celostno izboljšati položaj romske skupnosti, tudi s pozitivnimi ukrepi na področjih, kjer je to potrebno. Ukrepi so usmerjeni tako v preprečevanje in odpravljanje izključenosti Romov iz družbe kot tudi v preprečevanje in odpravljanje diskriminacije. Urad za narodnosti preko rednih letnih razpisov sofinancira aktivnosti, ki so usmerjene na področje »ozaveščanja in boja proti diskriminaciji in nestrpnosti v razmerju do romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje delovanja romskih zvez v letu 2015) oziroma v »ozaveščanje in preprečevanje diskriminacije ter odpravljanje predsodkov in stereotipov do pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in med pripadnicami in pripadniki skupnosti ali različnimi deli in skupinami znotraj romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje programov organizacij romske skupnosti v

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	letu 2016). Ukrep za odpravo diskriminacije romske skupnosti predstavlja tudi zagotavljanje njihove politične participacije. Zakon o lokalni samoupravi določa, da na območjih, kjer živi avtohtono naseljena romska skupnost, imajo Romi v občinskem svetu najmanj po enega predstavnika. Zakon se izvaja. Slovenija je že oblikovala ter uvedla različne ukrepe za ključna področja, na katerih se Romi še vedno soočajo z diskriminacijo in na katerih so potrebni pozitivni ukrepi. Tovrstne dejavnosti bo izvajala še naprej.
64. Še naprej naj izvaja politiko za vzpostavitev zaupanja, razumevanja in spoštovanja med različnimi veroizpovedmi v državi (Maroko).	Ministrstvo za kulturo pripravlja posvete iz sprejeme za predstavnike registriranih verskih skupnosti, na katerih predstavniki verskih skupnosti tvorno sodelujejo in nadvse dostojno komunicirajo tudi med seboj. V letu 2015 je začel delovati Svet Vlade RS za versko svobodo, v katerem so zastopane štiri največje verske skupnosti v državi ter dva voljena predstavnika vseh ostalih.
65. Sprejme naj nediskriminacijske politike, da bi brez vsakršne diskriminacije uresničevala državljanske, politične, ekonomske, socialne in kulturne pravice vseh etničnih in verskih skupnosti (Pakistan).	Slovenija si prizadeva za učinkovito izvajanje protidiskriminacijske zakonodaje. Osnovno zakonodajo predstavlja Zakon o varstvu pred diskriminacijo, sprejet 21. 4. 2016 (več o zakonu glej informacije pri priporočilih št. 22, 47, 50 in 51). Slovenija že od leta 1990 sistematično izvaja ukrepe za različne manjšinske etnične skupnosti. Ministrstvo za kulturo zagotavlja spoštovanje kulturnih pravic, s tem da manjšinskim etničnim skupnostim zagotavlja ohranjanje, razvoj in promocijo lastnih narodnih, jezikovnih in kulturnih značilnosti. Med drugim vsako leto izvede javni razpis za sofinanciranje programskih vsebin medijev, ki je namenjen podpori medijem pri ustvarjanju in razširjanju programskih vsebin, ki so med drugim pomembne tudi za uresničevanje pravic italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti v Sloveniji do javnega obveščanja in do obveščenosti. Zagotavljanje pravice do obveščenosti pripadnikom manjšinskih in etničnih skupnosti v RS pa je skladno z Zakonom o radioteleviziji Slovenija v prvi vrsti obveznost javne službe RTV Slovenija. RTV Slovenija v okviru javne službe med drugim izdaja po en radijski in televizijski program za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost ter radijske in televizijske oddaje za romsko skupnost. Lokalni in regionalni radijski in televizijski programi posebnega pomena imajo tudi zakonsko obveznost, da

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	razširjajo programske vsebine iz življenja in dela Slovencev v zamejstvu, pripadnikov italijanske in madžarske skupnosti ter Romov, če so vidni in slišni na območjih, kjer te skupnosti živijo. Kar zadeva ukrepe za preprečevanje diskriminacije Romov, so ti bili celostno vključeni v marca 2010 sprejeti Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 (več o programu ukrepov glej informacijo k priporočilu št. 63) in bodo vključeni tudi v nov Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za naslednje petletno obdobje, ki je v pripravi. V zvezi z italijansko in madžarsko narodno skupnostjo je Vlada RS 23. 7. 2015 sprejela Načrt ukrepov za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti za obdobje 2015–2018.
66. Še naprej naj se bori proti etnični nestrpnosti in zagotavlja, da se t. i. izbrisanim zagotovi popolno spoštovanje človekovih pravic (Portugalska).	Za urejanje statusa izbrisanih je bil leta 2010 sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, ki je začel veljati 24. 7. 2010. Državni zbor je zakon sprejel z namenom dokončne ureditve pravnega položaja oseb, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. Po navedenem zakonu lahko dovoljenje za stalno prebivanje pridobijo tudi izbrisani, ki zaradi upravičene odsotnosti ne prebivajo v. Med, v zakonu opredeljenimi upravičenimi razlogi odsotnosti, je tudi, če je oseba zapustila Slovenijo zaradi posledic izbrisa, ali če je zapustila Slovenijo, ker ni mogla pridobiti dovoljenja za prebivanje, ali če se ni mogla vrniti v Slovenijo zaradi vojnih razmer v drugih državah naslednicah Socialistične federativne republike Jugoslavije, kakor tudi, če je bila prisilno odstranjena iz Slovenije ali ji je bil vstop v Slovenijo zavrnjen. Slovenija je v letu 2013 za izbrisane sprejela še poseben zakon, ki ureja povračilo škode, to je Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (ZPŠOIRSP), ki je začel veljati 18. 12. 2013, uporabljati pa se je začel 18. 6. 2014. Kot je navedeno že v uvodni določbi zakona, je namen zakona poprava kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin osebam, ki so bile izbrisane. Z zakonom pa se izvršuje tudi sodba Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 26. 6. 2012, izdana v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Za škodo, ki je izbrisanim nastala zaradi izbrisa, zakon ureja pravico do denarne odškodnine in pravico do drugih oblik pravičnega zadoščenja, kot povračilo nastale škode. Odbor ministrov Sveta Evrope za nadzor nad izvrševanjem sodb Evropskega sodišča za človekove pravice je na svojem 1257. zasedanju 25. 5. 2016 sprejel končno Resolucijo v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Na podlagi Akcijskega poročila o implementaciji sodb je Odbor

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	ministrov sklenil, da je Slovenija zadostila zahtevam, ki so izhajale iz sodb Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 26. 6. 2012 in z dne 12. 3. 2014 in sicer tako glede individualnih ukrepov, ki so se nanašali na pritožnike, kakor tudi glede splošnih ukrepov. S sprejetjem ZPŠOIRSP je Slovenija zadostila zahtevam glede splošnih ukrepov, ki so izhajali iz pilotne sodbe. S tem je Odbor ministrov Sveta Evrope zaključil postopek v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Evropsko sodišče za človekove pravice je 17. 11. 2016 odločilo v zadevi Anastasov in drugi proti Sloveniji (pritožba št. 65020/13). Pritožniki, ki so bili izbrisani iz registra stalnega prebivalstva, so pritožbo na Evropsko sodišče za človekove pravice vložili oktobra 2013. Evropsko sodišče za človekove pravice je pritožbo, ki se nanaša na 212 pritožnikov, umaknilo iz liste zadev in zaprlo postopek pilotne sodbe v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Ocenilo je, da so odškodnine za izbrisane v ustrezno urejene, kakor tudi izvajanje zakona v praksi. Po oceni Evropskega sodišča za človekove pravice imajo izbrisani, ki so si uredili status (v konkretnem primeru je to 212 pritožnikov), v Republiki Sloveniji primerne možnosti za povrnitev škode. Vprašanje odškodnin izbrisanim je po oceni Evropskega sodišča za človekove pravice rešeno na nacionalni ravni, Evropsko sodišče za človekove pravice pa tudi ni našlo nobene posebne okoliščine v smislu spoštovanja človekovih pravic, ki bi zahtevala nadaljevanje konkretnega primera.
67. Zagotovi naj, da bodo imeli romski otroci enake možnosti dostopa do kakovostnega izobraževanja na vseh stopnjah (Slovaška).	Glej informacijo k priporočiloma št. 24 in 25.
68. Še bolj naj bo prizadevna v boju proti diskriminaciji otrok iz narodnih manjšin, zlasti romskih otrok, in naj zmanjša število otrok, ki živijo v revščini (Poljska).	Glede ukrepov za udejanjanje otrokovih pravic glej informacijo k priporočilu št. 40. Glede posebnih ukrepov za izobraževanje otrok pripadnikov romske skupnosti glej priporočilo št. 25. Glede posebnih ukrepov za izobraževanje otrok pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti glej priporočilo št. 86. Vsebine, ki bodo potekale v okviru večnamenskih romskih centrov (VNRC) bodo namenjene vsem generacijam pripadnic in pripadnikov romske skupnosti, tudi otrokom in mladostnikom (za dodatne informacije o VNRC glej informacijo k priporočilu št. 25). Med naloge v VNRC zaposlenih romskih aktivatorjev bodo sodile tudi naloge izvajanja aktivnosti ter zagotavljanja vsebin, namenjenih odpravljanju predsodkov in izgradnji

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	zaupanja med pripadniki in pripadnicami romske skupnosti ter večinskim lokalnim prebivalstvom. Z izvajanjem vsebin in aktivnosti, namenjenih odpravljanju predsodkov, bo VNRC prispeval k boju proti diskriminaciji, saj predsodki kot taki predstavljajo eno najpomembnejših osnov diskriminacije.
69. Še bolj naj bo prizadevna v boju proti diskriminaciji narodnih manjšin, tudi Romov, in naj žrtvam diskriminacije zagotovi dostop do učinkovitega pravnega varstva (Ruska federacija).	Ukrepi za preprečevanje diskriminacije Romov so bili celostno vključeni v marca 2010 sprejeti Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 (glej informacijo k priporočilu št. 63). Slovenija je vzpostavila dinamični model varovanja kulturnih pravic manjšin, znotraj modela tudi romske skupnosti, in na tem temelju razvija različne, ne le finančne ukrepe zoper diskriminacijo. Ministrstvo za kulturo zagotavlja romski skupnosti sofinanciranje njihovih kulturnih projektov. Izvaja tudi druge storitve za Rome: svetovanja, delavnice, strokovno pomoč. V pripravi so tudi spremembe in dopolnitve Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, saj tudi Vlada Republike Slovenije ugotavlja, da se je v obdobju od njegovega sprejema in veljavnosti v praksi izkazalo, da pri uresničevanju njegovih določb prihaja do določenih pomanjkljivosti ter da bi bilo treba nekatere njegove določbe smiselno preoblikovati, dopolniti, spremeniti. V zvezi s pravicami pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti glej informacijo k priporočilu št. 65.
70. Inkriminira naj vse oblike diskriminacije Romov (Sierra Leone).	Področje je urejeno v veljavnem Kazenskem zakoniku, in sicer s 131. (Kršitev enakopravnosti), 165. (Sramotitev slovenskega naroda ali narodnih skupnosti) in 297. členom (Javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti).
71. Sprejme naj dodatne ukrepe za boj proti vsem oblikam diskriminacije romske skupnosti in ji zagotovi enake možnosti za uživanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, tudi na področju izobraževanja, zdravstvenega varstva, zaposlitve in nastanitve (Šrilanka).	Slovenija si je s sprejetim Nacionalnim programom ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 prizadevala odpravljati diskriminacijo romske skupnosti in izboljšati njen položaj, kar si bo prizadevala tudi v bodoče, in sicer s sprejemom novega Nacionalnega programa ukrepov Vlade RS za Rome za naslednje petletno obdobje, ki je v postopku priprave (glej informacijo k priporočilu št. 63). Glede izobraževanja otrok pripadnikov Romske skupnosti glej informacijo k priporočilu št. 25. Dosedanje evalvacije so pokazale, da je za uspešno vključevanje otrok Romov pomembno dvigniti socialni in kulturni kapital romske skupnosti, kar najlažje dosežemo z izvedbo aktivnosti v okoljih, kjer živijo pripadniki romske skupnosti. S tem namenom so se že leta 2010 v okviru projekta »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti« pričetli vzpostavljati romski izobraževalni inkubatorji.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Romski izobraževalni inkubatorji oz. večnamenski centri (v nadaljevanju: centri) so ponekod organizirani kot prostori, v katerih se odvijajo načrtani vsebinski programi, ponekod pa gre za programe, ki se odvijajo v šoli ali na domovih posameznih učencev. Gre za prostore in programe, ki omogočajo mladim osebno rast in razvoj na različnih področjih, od dvigovanja učne uspešnosti s pomočjo neformalnega izobraževanja do razvijanja individualnih interesov in kakovostnega preživljanja prostega časa. V okviru projekta je bilo na 15 lokacijah vzpostavljenih 8 romskih izobraževalnih inkubatorjev / centrov, ki so bili organizirani glede na posebnosti posameznega lokalnega okolja. V vseh centrih se je dnevno izvajala dodatna učna pomoč ter priložnostne delavnice. Vsebine delavnic so se prilagajale interesom otrok. Projekt se je izvajal od 1. 4. 2014 do 30. 11. 2015. Od leta 2016 do leta 2021 se z omenjenimi dejavnostmi nadaljuje v okviru večnamenskih centrov. V Sloveniji je vzpostavljen dinamični model varovanja kulturnih pravic manjšin in na tem temelju razvija različne, ne le finančne ukrepe zoper diskriminacijo. Poleg financiranja kulturnih projektov, je organizacijam in ustvarjalcem romske skupnosti zagotovljen ukrep svetovanja oz. pomoči pri prijavi in izvajanju projektov s strani javnih uslužbencev. Romi se lahko enakopravno in enakovredno vključujejo na trg dela in koristijo vse storitve Zavoda RS za zaposlovanje. Romi so tudi ena izmed prednostnih ciljnih skupin za vključevanje v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in druge storitve na trgu dela, s čimer se jim povečuje zaposlitvene možnosti na trgu dela. Ministrstvo za okolje in prostor je pripravilo osnutke nove prostorske in gradbene zakonodaje na podlagi javne razprave, ki se je zaključila v začetku 2016. Jeseni 2016 je potekala ponovna javna razprava o novih predlogih, ki se je zaključila novembra 2016, v marcu in aprilu 2017 pa je potekalo medresorsko usklajevanje pred predložitvijo zakonodajnega predloga v sprejem vladi, ki je predviden konec aprila. temu bo sledil zakonodajni postopek v Državnem zboru RS s predvideno uveljavitvijo nove zakonodaje s 1. 1. 2018. Gre za tri nove zakone, katerih namen je uveljaviti boljše prostorsko načrtovanje in celovito umeščanje, poleg tega pa olajšati legalizacijo stanovanjskih objektov, ki so bili zgrajeni brez ustreznih dovoljenj. Predlagane rešitve so usmerjene predvsem na dve skupini objektov in sicer tiste daljšega

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	obstoja (20 let ali več) in nekatere posebne primere nezakonitih objektov, pri katerih je pri presojanju treba upoštevati posebne okoliščine (tudi socialne). Z možnostmi legalizacije bodo tako obravnavani tudi problemi legalizacije objektov v naseljih, kjer se nahajajo posebne družbene skupine, kot je na primer romska skupnost.
72. Dodatno naj izboljša življenjske pogoje Romov, zlasti z dostopom do tekoče vode, elektrike, nastanitve ter tudi izobrazbe, zaposlitve in zdravstvenega varstva za vse pripadnike romske skupnosti (Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija).	Glede splošnega programa ukrepov za Rome glej informacijo k priporočilu št. 63. Nacionalni program ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 je vključeval tudi ukrepe, ki se nanašajo na v priporočilu izpostavljena področja, to je izboljšanje bivanjskih razmer, izobrazbene ravni, stopnje zaposlenosti in zdravstveno varstvo za vse pripadnike romske skupnosti v Sloveniji. Glede primerne nastanitve glej informacijo k priporočilu št. 71. Glede izobraževanja glej informacijo k priporočiloma št. 25 in 71. Dostop do elektrike je enak za vse prebivalce v Sloveniji, tudi za Rome. Distribucijski operater je v Sloveniji gospodarska javna služba, cene njegove storitve določa Agencija za energijo. Pogoji za priključitev so zapisani in objavljeni v splošnem aktu, na katerega da soglasje vlada. Eden od ključnih pogojev za priključitev je izdano gradbeno dovoljenje. Objekta, ki nima gradbenega dovoljenja, ni mogoče priključiti na javno električno omrežje. Ne zaznavamo težav pri priključevanju objektov z gradbenim dovoljenjem na električno omrežje. Zato ocenjujemo, da na področju predpisov, ki urejajo priključevanje na električno omrežje, spremembe v zvezi z dostopom Romov do omrežja niso potrebne. Preko projekta Evropskega socialnega sklada se uvaja 5 letni projekt večnamenskih romskih centrov v vrednosti 1,680 mio evrov, ki bodo delovali v romskih naseljih in katerih naloga bo spodbujanje socialnega vključevanja Romov. Dal aktivnosti bo namenjen tudi socialnemu vključevanju romskih žensk, vključno z zdravstveno preventivo. Slovenija je kot ena redkih držav novembra 2016 spremenila ustavo in vanjo zapisala, da ima vsakdo pravico do pitne vode. Predpisi na področju oskrbovanja s pitno vodo v Sloveniji veljajo za vse prebivalce enako in jih ne razlikujejo glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnosti ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine. Vsem prebivalcem je zagotovljen dostop

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	do pitne vode pod enakimi pogoji.
73. Občutno naj izboljša dostopnost pravnega sistema za romske posameznike in druge posameznike, ki so pripadniki diskriminiranih skupin, ter izpelje kampanjo za ozaveščanje teh manjšin o njihovih pravicah in načinih odprave krivice v primerih, ko so kršene njihove pravice (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske).	V Sloveniji je vzpostavljen dinamični model varovanja kulturnih pravic manjšin, znotraj modela tudi romske skupnosti, in na tem temelju razvija različne, ne le finančne ukrepe zoper diskriminacijo. Ministrstvo za kulturo zagotavlja romski skupnosti sofinanciranje njihovih kulturnih projektov. Izvaja tudi druge storitve za Rome: svetovanja, delavnice, strokovno pomoč. Med leti 2013 in 2014 se je izvajala kampanja »No Hate Speech Movement« oz. Gibanje Ne sovražnemu govoru, ki jo je oblikoval in vodil mladinski sektor Sveta Evrope z namenom povečati ozaveščenost o vzrokih, pojavnih oblikah ter posledicah sovražnega govora, še posebej na spletu, in z namenom »opremiti« mlade in mladinske organizacije s potrebnimi kompetencami za boj proti sovražnemu govoru. Leta 2015 se je kampanja podaljšala še za dve leti na podlagi Akcijskega načrta proti nasilnemu ekstremizmu in radikalizaciji, ki vodi v terorizem, sprejet s strani Odbora ministrov Sveta Evrope. Cilj kampanje je boj proti rasizmu in diskriminaciji, ki se izražata skozi sovražni govor na spletu, in krepitev kompetenc, ki jih mladi in mladinske organizacije potrebujejo za prepoznavanje takšnih kršitev človekovih pravic in ukrepanje proti njim. Kampanja Ne sovraži se je v Sloveniji začela izvajati v letu 2013, ko je vodenje kampanje in nacionalnega odbora kampanje prevzel Urad Republike Slovenije za mladino. Urad je oblikoval nacionalni odbor kampanje, v katerega so povabili za kampanjo relevantne mladinske organizacije in druge institucije. V Sloveniji se je v letu 2014 zgodila sprememba pri vodenju in koordinaciji nacionalnega odbora kampanje. To vlogo je prevzel Mladinski svet Slovenije. Opravlja jo tudi v letu 2017.
74. Okrepi naj zakonodajne in praktične ukrepe, da bi preprečila vse oblike diskriminacije etničnih manjšin in tujcev (Uzbekistan).	Diskriminacija na podlagi etnične pripadnosti je inkriminirana z veljavnim Kazenskim zakonikom (glej informacijo k priporočilu št. 70). Slovenija je zakonodajne ukrepe za preprečevanje diskriminacije etničnih manjšin okrepila z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku sta bili v procesno kazensko pravno zakonodajo implementirani dve direktivi in sicer Direktiva 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih ter Direktiva 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. 5. 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku. Direktiva 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. 10. 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	kazenskih postopkih je bila na nivoju EU sprejeta zaradi boljšega varstva človekovih pravic s področja poštenega sojenja ter uresničevanja načela vzajemnega priznavanja v kazenskih zadevah in podrobneje ureja spoštovanje posebnih pravic do obrambe v predkazenskem in kazenskem postopku za osumljence in obdolžence, ki ne razumejo slovenskega jezika. Ker je načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov postal, zaradi ohranjanja in razvijanja območja svobode, varnosti in pravic, temelj pravosodnega sodelovanja v kazenskih in civilnih zadevah med državami članicami EU, je bila sprejeta Direktiva 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. 5. 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku. Navedena direktiva določa minimalna pravila glede obveščenosti o pravicah osumljenih ali obdolženih oseb. V predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku pa je predvidena tudi implementacija Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 10. 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ. Namen direktive 2012/29/EU je zagotoviti, da žrtve kaznivih dejanj dobijo ustrezne informacije, podporo in možnost sodelovanja v kazenskem postopku ter po potrebi ustrezno zaščito. Tujci, ki so državljani tretjih držav, so skladno z Zakonom o tujcih upravičeni do programov, ki zagotavljajo hitrejšo vključevanje v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje v Sloveniji (program ZIP). Način in obseg zagotavljanja programov pomoči pri vključevanju je določen z Uredbo o načinih in obsegu zagotavljanja programov pomoči pri vključevanju tujcev, ki niso državljani EU.
75. Zagotovi naj, da bodo Romi imeli pravico do primerne nastanitve, vode, komunalne ureditve, dela, izobraževanja ter uporabe svojih naselij (Bolivarska republika Venezuela).	Glej informacije k priporočilom št. 25, 63, 71 in 72.
76. Izvede naj potrebne ukrepe za boj proti vsem oblikam nestrpnosti in sovražnemu govoru, naperjenim proti pripadnikom manjšin (Alžirija).	Glej informacijo k priporočilu št. 45.
77. Okrepi naj politiko za boj proti predsodkom do manjšin (Angola).	Ministrstvo za kulturo financira različne kulturne projekte, ki jih izvajajo nevladne organizacije in posamezniki za pripadnike različnih manjšin in z vključevanjem le-teh. S tem

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	je omogočeno spoznavanje različnih kultur in identitet, kar tudi pomembno prispeva k zmanjševanju predsodkov do manjšin. Preko rednih letnih razpisov Urad za narodnosti sofinancira aktivnosti, ki so usmerjene na področje »ozaveščanja in boja proti diskriminaciji in nestrpnosti v razmerju do romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje delovanja romskih zvez v letu 2015) oziroma v »ozaveščanje in preprečevanje diskriminacije ter odpravljanje predsodkov in stereotipov do pripadnic in pripadnikov romske skupnosti in med pripadnicami in pripadniki skupnosti ali različnimi deli in skupinami znotraj romske skupnosti« (Javni razpis za sofinanciranje programov organizacij romske skupnosti v letu 2016).
78. Izvede naj dodatne ukrepe za odpravo diskriminacije romske skupnosti in drugih ranljivih skupin v državi (Argentina).	Glej informacije k priporočilom št. 25, 63, 71, 72 in 74.
79. Utrdi naj svoja izhodišča za človekove pravice, vključno z dostopom do usposabljanja za človekove pravice, da bi okrepila varstvo pred kršitvami romskih pravic (Avstralija).	Glej informacijo k priporočilu št. 24.
80. Bori naj se proti diskriminaciji Romov in izvaja posebne ukrepe na področju izobraževanja, nastanitve, zdravstvenega varstva in zaposlovanja ter razišče in kazensko preganja vse oblike diskriminacije romskih otrok (Azerbajdžan).	Glej informacije k priporočilom št. 25, 63, 71 in 72.
81. Takoj naj sprejme pozitivne ukrepe za boj proti vsem oblikam diskriminacije, ksenofobije in podobnim oblikam nestrpnosti do romskih skupnosti in drugih etničnih skupin na področju dostopa do nastanitve, kakovostnega izobraževanja, zaposlitve in zdravstvenega varstva (Bahrajn).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71 in 72. Za zmanjšanje diskriminacije, nestrpnosti do romskih skupnosti in drugih etničnih skupin na področju do kakovostnega izobraževanja med šolajočimi, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport krepi šolsko uspešnost romskih otrok tudi z zagotavljanjem vrste oblik učne pomoči, in sicer tako na šoli kot v romskem naselju. Pomembno je, da učno pomoč nudijo tudi izobraženi Romi (tisti, ki so končali ali končujejo pedagoške študijske programe). Na ta način je bil dosežen še drug učinek, in sicer da so mladi izobraženi Romi dobili zaposlitev. V šolah se izvaja tudi učna pomoč, ki jo nudijo usposobljeni inštruktorji. Nudjenje učne pomoči je mogoče v primerih, ko v romskih naseljih ni ustreznega prostora, rešiti s pomočjo mobilnih centrov učne pomoči (t. i. večnamenski centri).

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Poleg rednega vključevanja Romov v vrtce, ki je poudarjeno zlasti v mestih, se v sklopu zgoraj opredeljenih projektov, financiranih iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, vse bolj vključuje romske otroke v predšolsko vzgojo, zlasti v romskih naseljih. V tem okviru je izredno pomembno usposabljanje strokovnih delavcev, katerim je potrebno omogočiti pridobivanje znanj o učenju drugega jezika in o ustvarjanju spodbudnega dvojezičnega okolja, ki spodbuja jezikovni razvoj otrok in vpliva na pred-bralne in pred-opismenjevalne spretnosti otrok, katerih materni jezik ni slovenski jezik. Pri vseh aktivnostih, ki jih Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport za šolajoče, je poudarek na spoznavanju tako romskega kot slovenskega jezika ter na usvajanju vzorcev osnovne discipline in skupinske dinamike, ki npr. predšolskim otrokom kasneje omogoča lažji vstop v šolo.
82. Izvede naj dodatne ukrepe, da bi vsem romskim skupnostim zagotovila pravico do uporabe njihovih naselij ter da bi spodbudila dostop do vode, komunalne ureditve, izobraževanja, zdravstvenega varstva in zaposlitve (Brazilija).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71 in 72.
83. Še bolj naj si prizadeva zagotoviti, da Romi ne bi bili žrtve diskriminacije, zlasti na področjih, kot sta dostop do nastanitve in pravica do pitne vode in komunalne ureditve (Čile).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71 in 72.
84. Še naprej naj okrepljeno vlaga v izobraževanje Romov in drugih manjšin (Kitajska).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 71 in 160. Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport trenutno izvaja nov projekt (ter nadaljuje in nadgrajuje s projekti preteklih let) <i>Skupaj za znanje: Izvajanje aktivnosti podpornih mehanizmov pridobivanja znanja za pripadnike romske skupnosti</i>. Gre za nadgradnjo predhodnih projektov, ki so se osredotočali na motivacijo romskih otrok za večjo udeležbo, vključenost ter uspešnost v vzgoji in izobraževanju – bodisi preko instrumenta romskih pomočnikov, delujočih v osnovnih šolah, bodisi preko t.i. romskih izobraževalnih inkubatorjev (sedaj večnamenski centri), delujočih v posameznih romskih naseljih v Sloveniji, ali preko obšolskih dejavnosti. Projekt se izvaja v obdobju od 1. 1. 2016 do 31. 8. 2021.
85. Okrepi naj dejavnosti za družbeno ozaveščanje o	Glej informacije k priporočiloma št. 45 in 49.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
nujnosti odprave diskriminacije, nestrpnosti in sovražnega govora, ki so naperjeni proti manjšinam in drugim skupinam (Kostarika).	
86. Še naprej na okrepljeno izvaja ukrepe, da bi zagotovila spoštovanje človekovih pravic narodnih skupnosti, Romov in drugih etničnih skupin (Kuba).	Glede krovnega dokumenta o ukrepih Vlade RS za Rome glej informacijo k priporočilu št. 63. Glede ukrepov za zagotavljanje dvojezičnosti na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodni skupnosti, glej informacijo k priporočilu št. 65. Slovenija bo še naprej ustvarjala finančne pogoje za izvajanje kulturnih projektov, s čimer se zagotavlja spoštovanje pravic manjšin. Sprejeta sta bila Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje 2014–2018 in Akcijski načrt za jezikovno opremljenost 2014–2018, ki posebno pozornost namenjata tudi manjšinam. Vzgoja in izobraževanje pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti je sestavni del vzgojno-izobraževalnega sistema v Republiki Sloveniji. Cilji tega sistema so opredeljeni v Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, področni zakoni (Zakon o vrtcih, Zakon o osnovni šoli, Zakon o gimnazijah in v Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju) pa določajo tudi cilje posameznega dela vzgojno-izobraževalnega sistema. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ima tudi posebne cilje, ki omogočajo pripadnikom narodnih skupnosti ohranjanje jezikovne in kulturne identitete in razvijanje sožitja med ljudmi, ki živijo na narodnostno mešanih območjih. Posebnosti dela vzgojno-izobraževalnega sistema in uresničevanje posebnih pravic pripadnikov narodnih skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja ureja Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Ta zakon podrobneje ureja posebne cilje vzgoje in izobraževanja za pripadnike italijanske in madžarske narodne skupnosti, posebnosti organizacije, mrežo vrtcev in šol, prilagajanje javno veljavnih programov, določa pa tudi posebne pogoje za strokovne delavce v vrtcih in šolah, dvojezično poslovanje, financiranje izgradnje vrtcev in šol. Na narodnostno mešanem območju, kjer živi italijanska narodna skupnost, poteka vzgojno izobraževalno delo za pripadnike italijanske narodne skupnosti v italijanskem učnem jeziku. Na tem območju so poleg osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom tudi tri srednje šole, ki delujejo v italijanskem učnem jeziku. Po končani srednji šoli se manjši del učencev zaposli, večina pa nadaljuje izobraževanje na visokih šolah oziroma na fakultetah v Sloveniji, nekateri pa tudi na univerzah v Italiji. Slovenski jezik v šolah z

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	italijanskim učnim jezikom je obvezen predmet. V vzgojno-izobraževalnih zavodih, v katerih poteka izobraževanje v slovenskem jeziku, je obvezno učenje italijanščine. Na dvojezičnem območju, kjer živi madžarska narodna skupnost, poteka v vrtcih in osnovnih šolah dvojezično vzgojno-izobraževalno delo, v slovenskem in madžarskem jeziku. Te vrtce in šole skupaj obiskujejo otroci oziroma učenci slovenske in madžarske narodnosti. Tak način dela mogoča, da otroci poleg maternega jezika spoznajo tudi drugi jezik in kulturo drugega naroda. Vzgojno-izobraževalno delo poteka v obeh jezikih, pri učenju maternega jezika in drugega jezika se učenci razdelijo v skupine, kar omogoča večjo zahtevnost pouka maternega jezika. Dijakom, ki končajo osnovno šolo v jeziku narodnosti oziroma dvojezično osnovno šolo in se vključijo v srednje šole zunaj narodnostno mešanega območja, morajo te šole same ali skupaj z drugimi omogočiti pouk jezika narodnosti kot fakultativnega predmeta. Pouk jezika narodnosti se organizira, če se zanj odloči najmanj 5 dijakov, in je za dijake brezplačen. Vzgojno-izobraževalno delo v vrtcih in šolah, v katerih poteka vzgoja oziroma izobraževalno delo v italijanskem jeziku, izvajajo strokovni delavci, ki obvladajo italijanski jezik kot učni jezik. V dvojezičnih vrtcih in šolah pa opravljajo vzgojno-izobraževalno delo strokovni delavci, ki obvladajo oba učna jezika. Dvojezični vrtec oziroma dvojezična šola mora pri zaposlovanju skrbeti za sorazmerno zastopanost strokovnih delavcev iz vrst slovenskega naroda in madžarske narodne skupnosti. Dodatna sredstva namenjena dvigovanju kvalitete narodnostnega šolstva Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport zagotavlja prek dveh projektov Evropskega socialnega sklada (1. Dvig kakovosti narodnostnega šolstva za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji ter slovensko narodno skupnost na Madžarskem; 2. Dvig kakovosti narodnostnega šolstva za italijansko narodno skupnost v Sloveniji ter slovensko narodno skupnost v Italiji). Ukrepa se izvajata od junija 2016 do septembra 2020. Oba ukrepa sta smiselna nadgradnja že zaključenih projektov. Gre za kontinuirano podporo razvoju in ohranjanju dvojezičnosti v okviru šolskega sistema na območju poselitve obeh narodnih manjšin. Ministrstvo je v obdobju med leti 2013 in 2015 financiralo tudi projekt <i>Dvig jezikovnih kompetenc pedagoških delavcev pri jezikih manjšin v italijanskih šolah v Sloveniji in slovenskih oz. dvojezičnih šolah v Italiji</i>. Namen projekta je bila vzpostavitev partnerstev in sodelovanja med sodelujočimi italijanskimi šolami iz Slovenije in slovenskimi

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	šolami iz Italije na strokovnem in predmetnem področju z univerzami v Italiji in v Sloveniji, ki je nudil učiteljem številna nova poznavanja in orodja, vezana tudi z uporabo različnih učnih pripomočkov, tako za delo v šoli kot tudi na ravni osebnega strokovnega razvoja. Le-ta so bila učiteljem in učencem v pomoč pri pouku in oblikovanju novih oblik poučevanja. Težišče projekta je bilo predvsem na usposabljanju učiteljev in razvijanje njihovih jezikovnih in didaktičnih spretnosti (kompetenc) ter novih strategij pri poučevanju v dvojezičnem območju s pomočjo IKT in le-to približati dijakom/učencem/otrokom. Prav tako je v obdobju med leti 2013 in 2015 Ministrstvo financiralo projekt <i>Dvig jezikovnih kompetenc pedagoških delavcev v jeziku manjšin v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih Prekmurja in Porabja</i>. Namen projekta je bil zagotoviti vzgojiteljem in učiteljem ter vodstvenim kadrom dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v Prekmurju in Porabju možnosti za jezikovno usposabljanje v jeziku manjšin ter posodabljanje izobraževalnega sistema v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Projekt je bil organiziran za namenom, da pomaga pri večji povezljivosti med dvojezičnimi vzgojno-izobraževalnimi organizacijami v Porabju in Prekmurju, pri preseganju stereotipov med pripadniki večinskega in manjšinskega naroda in pri dvigu ozaveščenosti o pomembnosti madžarskega in slovenskega jezika in kulture. V projekt so bili vključeni vsi dvojezični vzgojno-izobraževalni zavodi v Prekmurju in Porabju. Temeljni cilj projekta je bil dvig jezikovnih kompetenc pedagoških delavcev v jeziku manjšin v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov Prekmurja in Porabja, s tem povezano pa tudi dvig konkurenčnosti znanja otrok, ki obiskujejo dvojezične vzgojno-izobraževalne ustanove. Posredni cilj je bil izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja, predvsem poučevanja madžarskega in slovenskega jezika kot jezika manjšin v Prekmurju in Porabju. Na podlagi izvedenih omenjenih aktivnosti in analiz Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo v letu 2017 izvaja ukrep, ki ciljno naslavlja pripadnike madžarske, italijanske in romske narodne manjšine izven poselitvenega prostora za promocijo in spodbujanje rabe maternega jezika.
87. Okrepi naj ukrepe za boj proti diskriminaciji, pri tem pa naj posebno pozornost nameni položaju manjšin, in sicer s sprejetjem zakonov in politik za učinkovito spodbujanje in	Glej informacije k priporočilom št. 63, 65 in 69.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
varstvo njihovih pravic (Ekvador).	
88. Izvede naj dodatne ukrepe za boj proti marginalizaciji in diskriminaciji Romov (Grčija).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71 in 72.
89. Pospeši naj sprejetje sprememb zakona o romski skupnosti in se bolj uskladi z vsemi akterji, da bi obravnavala strategije iz nacionalnega programa ukrepov za Rome (Mehika).	Glej informacijo k priporočilu št. 69.
90. Še naprej naj izboljšuje položaj Romov, njihov dostop do nastanitve, vode, komunalne ureditve, izobraževanja in zaposlitve ter si še bolj prizadeva za boj proti vsem oblikam nestrpnosti in rasizma do Romov (Tajska).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71, 72 in 74.
91. Še bolj naj si prizadeva zmanjšati razlike v uživanju pravic med otroki iz manjšinskih skupin, zlasti romskimi otroki, in otroki večinskega prebivalstva (Avstrija).	Glej informacijo k priporočiloma št. 25 in 63. Dodatno Slovenija v okviru izobraževanj socialnih delavcev posebno skrb namenja večji senzibilnosti stroke pri obravnavi romskih otrok in osveščanju pred škodljivimi posledicami prezgodnjih porok romskih deklic in dečkov.
92. Uskladi naj pravice homoseksualnih parov s pravicami heteroseksualnih parov (Španija).	Slovenija je leta 2016 sprejela Zakon o partnerski zvezi, ki izenačuje zakonsko zvezo heteroseksualnih parov in partnersko zvezo homoseksualnih parov, razen v delu, ki se nanaša na oploditev z biomedicinsko pomočjo in skupno posvojitev otroka.
93. Upošteva naj poziv Odbora za otrokove pravice, da se otrokom homoseksualnih parov zakonsko uredi njihov status in zagotovi varstvo pred diskriminacijo (Švedska).	Slovenija je leta 2016 sprejela Zakon o partnerski zvezi, ki pa ne ureja posebej področja otrokovih pravic v homoseksualnih skupnostih. Po slovenski ustavi in veljavni zakonodaji vsi otroci uživajo posebno varstvo in skrb, organi pa so dolžni skladno s 3. členom Konvencije o otrokovih pravicah ravnati v najvišjo korist otroka.
94. Zakonsko naj vzpostavi jasen pravni postopek za vrnitev pravic posameznikom, ki so bili izbrisani (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske).	Glej informacijo k priporočilu št. 66.
95. Sprejme naj celovito zakonodajo, ki bo urejala položaj izbrisanih in jim zagotovila primerno podporo in varstvo (Urugvaj).	Glej informacijo k priporočilu št. 66.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
96. Takoj naj povrne stalno prebivališče izbrisanim in jim zagotovi primerno odškodnino (Bolivarska republika Venezuela).	Glej informacijo k priporočilu št. 66.
97. V celoti naj prizna državljanske in politične pravice izbrisanih državljanov in jim olajša popolno vključitev v družbo (Avstralija).	Glej informacijo k priporočilu št. 66.
98. Sprejme naj zakon o istospolni partnerski zvezi, da bi osebam LGBTI zagotovila več pravic (Hrvaška).	Glej informacijo k priporočilu št. 92.
99. Sprejme naj dodatne ukrepe, da bi t. i. izbrisanim olajšala dostop do stalnega prebivališča in državljanstva (Češka).	Glej informacijo k priporočilu št. 66. Na področju državljanstva veljavni Zakon o državljanstvu Republike Slovenije ustrezno in dovolj široko ureja možnosti za pridobitev državljanstva Republike Slovenije za vse osebe, tudi za izbrisane. Z naturalizacijo lahko državljanstvo Republike Slovenije pridobi oseba, ki živi v Sloveniji 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih 5 let pred vložitvijo prošnje in ima urejen status tujca ter izpolnjuje še ostale zakonske pogoje. Določenim kategorijam oseb, kot so osebe slovenskega porekla, osebe, ki so poročene z državljani Republike Slovenije, osebe, ki so bile rojene v Republiki Sloveniji, osebe s statusom begunca, mladoletne osebe, pa zakonodaja omogoča pridobitev državljanstva pod olajšanimi pogoji.
100. Izvede naj ustrezne ukrepe, da bi izbrisanim osebam omogočila in olajšala pridobitev slovenskega državljanstva, pri tem pa naj posebno pozornost nameni otrokom oseb, izbrisanih leta 1992, ki so še vedno brez državljanstva. Zagotovi naj odškodnino vsem izbrisanim osebam in prilagodi njihovo odškodninsko shemo zneskom in merilom, ki jih je določilo Evropsko sodišče za človekove pravice; zagotovi naj izvajanje ukrepov za ponovno vključitev izbrisanih oseb (Francija).	Glej informacijo k priporočilu št. 66. Izbrisane osebe lahko pridobijo slovensko državljanstvo z naturalizacijo po določbi 10. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, ki določa, da lahko državljanstvo Republike Slovenije pridobi oseba, ki živi v Sloveniji 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih 5 let pred vložitvijo prošnje in ima urejen status tujca ter izpolnjuje še ostale zakonske pogoje. Če je oseba brez državljanstva, lahko za slovensko državljanstvo zaprosi po 5 letih življenja v Sloveniji. Če mladoletna oseba ne izpolnjuje vseh zakonskih pogojev za pridobitev slovenskega državljanstva, nesprejem pa bi imel za posledico nastanek apatridnosti, se ob upoštevanju koristi otroka, otroka sprejme v državljanstvo Republike Slovenije ob neposredni uporabi določil Konvencije o otrokovih pravicah.
101. Zagotovi naj, da se jamstvena shema za mlade izvaja brez diskriminacije in da	Slovenija od leta 2014 dalje izvaja Jamstvo za mlade z ukrepi, ki kratkoročno in dolgoročno zagotavljajo hitrejši prehod mladih iz izobraževanja na trg dela. Do ukrepov

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
se za njeno učinkovito izvajanje namenijo zadostna sredstva (Indija).	Jamstva za mlade so upravičeni mladi, stari do 29 let. V naslednjih petih letih izvajanja jamstva za mlade (2016–2020) bo za ukrepe predvidoma namenjenih okvirno 300 mio. evrov, od tega največ (70,1 in 62,7 mio. evrov) v prvih dveh letih izvajanja. Pozneje se, glede na boljše gospodarske napovedi, predvideva postopno zniževanje višine sredstev. Število brezposelnih mladih v RS se postopoma znižuje vse od aprila 2015.
102. Izvede naj celovite ukrepe za varstvo pravic vseh narodnih manjšin, tudi t. i. izbrisanih oseb, in spodbujanje njihove popolne vključitve v družbo (Indija).	Glej informacije k priporočilom št. 63, 65 in 66.
103. Izvede naj pravne ukrepe za preprečevanje etnično motiviranih kaznivih dejanj (Islamska republika Iran).	Glej informacijo k priporočilu št. 70.
104. Jasno in celovito naj definira nasilje nad otroki ter kazensko pregonja vse oblike nasilja, tudi nasilje v družini (Sierra Leone).	Državni zbor je 25. 10. 2016 sprejel novelo Zakona o preprečevanju nasilja v družini, s katero je Slovenija uzakonila tudi eksplicitno prepoved telesnega kaznovanja otrok in ponižujočega ravnanja z njimi. Novela zakona je v veljavi od 19. 11. 2016.
105. Izvede naj ukrepe, potrebne za oblikovanje celovite nacionalne strategije za preprečevanje in obravnavo vseh oblik nasilja nad ženskami in otroki (Islamska republika Iran).	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju nasilja v družini, ki je bil sprejet 25. 10. 2016, določa obveznost sprejema Resolucije o nacionalnem načrtu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami za obdobje 6 let. V resoluciji morajo biti podane tudi usmeritve za delo z otroki, žrtvami spolnih zlorab. Resolucija je v pripravi.
106. Izvede naj dodatne ukrepe za izvajanje nacionalnega programa preprečevanja nasilja v družini (Nizozemska); zagotovi naj izvajanje nacionalnega programa preprečevanja nasilja v družini 2009–2014 in preprečuje vse oblike nasilja nad ženskami in otroki, tudi nasilje v družini (Bahrajn).	Glej informacijo k priporočilu št. 105. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami bo po sprejemu predloga Sprememb in dopolnitev Zakona o preprečevanju nasilja v družini združil področje preprečevanja in obravnave vseh oblik nasilja nad ženskami, otroki in v družini. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije je začel veljati 14. 3. 2017, uporabljati pa 12. 4. 2017. Zakon dopolnjuje določbo o prepovedi približevanja zaradi večje zaščite žrtve nasilja v družini in bo omogočila večji pomen podatkov, ki jih imajo nevladne in druge organizacije, ki sodelujejo pri obravnavi nasilja v družini in pri ustrezni pripravi žrtve na nadaljnje postopke pred pravosodnimi organi. Podaljšanje ukrepa prepovedi približevanja iz 10 na 15 dni pa bo pripomoglo k boljšim pogojem za seznanjanje žrtve z možnostmi, ki so ji na razpolago (vključno z možnostjo podati predlog za podaljšanje ukrepa).

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	Komisija Državnega zbora za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti je na obravnavi problematike nasilja v družbi, družini in nad posameznikom sprejela stališče, da se zaradi preglednosti in sledenja pojavu nasilja nad ženskami in nasilja v družini poenoti zbiranje statističnih podatkov, da bodo le-ti ločeni po spolu, da bo vidno razmerje med storilcem in žrtvijo in da bodo podatki javno objavljeni. Sprememba 2. točke 125. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije bo omogočila tudi statistično obdelavo osebnih podatkov o odnosu med storilcem in oškodovancem, kot so zakonec ali nekdanji zakonec, partner v zunajzakonski skupnosti ali nekdanji partner v zunajzakonski skupnosti, partner v registrirani istospolni partnerski skupnosti ali nekdanji partner v partnerski skupnosti oziroma zvezi, krvni sorodnik, posvojitelj ali posvojenec, rejnik ali rejenec ipd. Dodana je tudi obveznost, da policija oziroma preiskovalni sodnik na izkazljiv način obvestita oškodovanca o tem, da lahko v primeru preselitve ali zadrževanja v drugi državi članici, še preden zapusti ozemlje Republike Slovenije, vloži zaprosilo za izdajo evropske odredbe o zaščiti ter o pogojih po zakonu, ki ureja sodelovanje v kazenskih zadevah med državami članicami EU.
107. Pozornost naj nameni nasilju v družini (Nova Zelandija).	Glej informacijo k priporočiloma št. 104 in 105.
108. Sprejme naj nacionalno strategijo za boj proti nasilju v družini (Ruska federacija).	Glej informacijo k priporočilu št. 105.
109. Okrepi naj ukrepe za boj proti nasilju v družini na splošno, predvsem pa nasilju nad otroki (Alžirija).	Glej informacijo k priporočilu št. 105.
110. Razširi naj definicijo nasilja v zakonu o preprečevanju nasilja v družini v skladu z mednarodnimi standardi, da bi odpravila vse oblike nasilja nad ženskami in deklicami (Mehika).	Glej informacijo k priporočilu št. 105.
111. Vzpostavi naj institucionalni mehanizem za boj proti diskriminaciji žensk in otrok ter nasilju nad njimi, zlasti otroki iz manjšin (Vietnam).	Glej informacijo k priporočiloma št. 104 in 105.
112. Sprejme naj celovito nacionalno strategijo za preprečevanje vseh oblik nasilja nad otroki in boj proti	Glej informacijo k priporočiloma št. 40 in 105.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
njim (Irak). 113. Še naprej naj krepí zakonodajni okvir za zaščito otrok pred nasiljem in zlorabo ter pripravi programe za ozaveščanje javnosti o negativnih posledicah telesnega kaznovanja in usposabljanje pedagogov in medijev za spodbujanje dobrih praks in pozitivnejših metod vzgoje otrok (Filipini).	Slovenija izvaja aktivnosti in kampanje za osveščanje širše javnosti na tem področju. Z namenom zaščite otrok pred nasiljem in zlorabo je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pripravilo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki ga je Državni zbor sprejel 16. 6. 2016. Omenjene spremembe se nanašajo tudi na jasnejšo definicijo 2.a člena zakona, ki govori o varnem in spodbudnem učnem okolju. Člen predpisuje, da se »v vrtcih, šolah in drugih zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v skladu s cilji iz prejšnjega člena zagotovi varno in spodbudno učno okolje, kjer je prepovedano telesno kaznovanje otrok in vsakršna druga oblika nasilja nad in med otroki in neenakopravna obravnava, ki bi temeljila na spolu, spolni usmerjenosti, socialnem in kulturnem poreklu, veroizpovedi, rasni, etnični in narodni pripadnosti ter posebnosti v telesnem in duševnem razvoju.« Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport financira (13. 5. 2016–30. 9. 2021) projekt <i>Krepitev socialnih in državljskih kompetenc strokovnih delavcev</i>, znotraj katerega se izvajata dve vsebinski področji: »Izzivi medkulturnega sobivanja« in »Le z drugimi smo«. V okviru »Le z drugimi smo« bo izvedenih 5 seminarjev profesionalnega usposabljanja, med drugim seminar z naslovom Ničelna toleranca do nasilja; njegov program udeležencem ponuja interdisciplinaren in vsebinsko zaokrožen pristop k obravnavi ničelne tolerance do nasilja. V okviru programa usposabljanja se bodo učitelji seznanili z različnimi pojavnimi oblikami nasilja v sodobni družbi (mediji, šola, vrstniki, družina, širša družba itn.) ter pristopom, ki problematiko nasilja skuša misliti (in razumeti) v vsej svoji kompleksnosti in neposrednosti. Poseben poudarek bo namenjen identifikaciji primerov dobrih praks ter s tem povezanih rešitev zagotavljanja varnega učnega okolja. Zavod za šolstvo je s pomočjo zunanjih strokovnjakinj v letu 2014/2015 pripravil »Protokol ob zaznavi in za obravnavo medvrstniškega nasilja v VIZ«, kateremu so kot temelj služile veljavne »Smernice za analizo, preprečevanje in obravnavo/obvladovanje nasilja v šolskem prostoru«. Protokol je uporaben spisek postopkov, kako ravnati, ko do nasilja že pride.
114. Zagotovi naj, da se pripravi in sprejme zakonodaja o prepovedi telesnega kaznovanja otrok, tudi v družini (Švedska).	Glej informacijo k priporočilu št. 104.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
115. Zakonsko naj prepove nesprejemljivo prakso telesnega kaznovanja otrok ter sprejme celovit zakon o otrocih, ki bi združeval določbe Konvencije o otrokovih pravicah (Bolivarska republika Venezuela).	Glej informacijo k priporočiloma št. 40 in 104.
116. Z nacionalno zakonodajo naj izrecno prepove telesno kaznovanje v vseh okoljih, tudi v družini (Avstrija).	Glej informacijo k priporočilu št. 104.
117. Izvede naj ustrezne ukrepe za preprečevanje prisilnega otroškega dela v državi (Azerbajdžan).	Slovenija je ratificirala temeljni konvenciji s področja prisilnega dela, to je Konvencijo MOD št. 29 o prisilnem ali obveznem delu in Konvencijo MOD št. 105 o odpravi prisilnega dela. Prav tako je ratificirala Konvencijo MOD št. 182 o prepovedi najhujših oblik dela otrok, zato meni, da je z vidika zakonodaje to področje ustrezno urejeno. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je naročilo izdelavo posebne naloge o otroškem delu. Naloga je že izdelana in objavljena. Njene ugotovitve bodo služile za sprejem nadaljnjih ukrepov za preprečevanje otroškega dela.
118. Sprejme naj celovit pravni okvir o otrokovih pravicah, tudi zato da bi popolnoma inkriminirala nasilje nad otroki (Romunija).	Glej informacije k priporočiloma št. 104 in 114.
119. Okrepi naj svoja prizadevanja, da bi zagotovila strokovno usposabljanje za preiskovalce, tožilce in sodnike o izvajanju zakona s področja trgovine z ljudmi (Norveška).	Strokovno usposabljanje za preiskovalce, tožilce in sodnike, je sestavni del preventivnih aktivnosti opredeljenih v Akcijskih načrtih za boj proti trgovini z ljudmi. Od zadnjega pregleda je Vlada RS sprejela dva tovrstna akcijska načrta, in sicer za obdobje 2015-16 (sprejet 8. 1. 2015) in za obdobje 2017–2018 (sprejet 26. 4. 2017). Usposabljanja za preiskovalce in tožilce potekajo vsako leto v policijskem vadbenem centru Gotenica, nazadnje je potekalo 23 in 24. 2. 2016. Usposabljanje za sodnike je periodično; skladno z akcijskim načrtom je v organizaciji Centra za izobraževanje v pravosodju potekalo 10. 5. 2016.
120. Zagotovi naj dodatno zaščito žrtev trgovine z ljudmi s pristopom, ki temelji na človekovih pravicah, ter zagotovi, da so žrtve trgovine z ljudmi sistematično seznanjene z možnostjo obdobja okrevanja in razmisleka (Moldavija).	Žrtve trgovine z ljudmi so že po dosedanji praksi deležne celovite zaščite in asistence skladno z veljavno zakonodajo (zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi) in dvoletnimi pogodbami z nevladnimi organizacijami na podlagi javnih razpisov, ki izvajajo programe oskrbe žrtev. Prav tako so žrtve seznanjene s pravicami, med drugim tudi glede dobe za razmislek in okrevanje skladno z novim Priročnikom o identifikaciji in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi, ki ga je Vlada potrdila 5. 5. 2016. Priročnik opredeljuje postopke posameznih organov

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	vključno z nevladnimi organizacijami in sicer do vseh žrtev trgovanja. Za žrtve tretjih držav je to še posebej opredeljeno v Zakonu o tujcih.
121. Še bolj naj bo prizadevna v boju proti trgovini z ljudmi in razširi mednarodno sodelovanje na tem področju (Ruska federacija).	Slovenija se na tem področju tudi mednarodno udeležuje, predvsem po vprašanju koordinacije in politike delovanja tako v okviru EU kot tudi v regiji Jugovzhodne Evrope oz. Zahodnega Balkana. Operativno mednarodno sodelovanje poteka med pristojnimi organi (policije in tožilstva) in v konkretnih obravnavanih primerih. V tej smeri je Slovenija že od leta 2011 izvajalec EU projekta ustanavljanja skupnih preiskovalnih skupin, ki naj bi dodatno spodbudil tovrstno operativno delovanje med organi odkrivanja in pregona v regiji Zahodnega Balkana. Projekt se je zaključil decembra 2015, rezultate pa pričakujemo v nadaljevanju. Posebna pozornost je namenjena tudi usposabljanju diplomatov in konzularnih agentov Republike Slovenije. V ta namen je Ministrstvo za zunanje zadeve tudi v letih 2015 in 2016 nadaljevalo izvajanje rednih oblik izobraževanja za uslužbenke, ki odhajajo na delo na diplomatska predstavništva in konzulate in jih redno osvešča o potencialnih nevarnostih in opozorilnih znakih trgovine z ljudmi. Uslužbenci, ki so se usposabljali za delovna mesta s konzularnega področja, so opravili individualna usposabljanja na Ministrstvu za notranje zadeve. Uslužbenci ministrstva za zunanje zadeve se o potencialnih nevarnostih trgovine z ljudmi izobražujejo na rednih letnih konzularnih posvetih. Ministrstvo za zunanje zadeve se vključuje v zaznavanje in poročanje o tej problematiki preko mreže slovenskih predstavništev. Diplomatsko-konzularna mreža tudi redno sodeluje pri promocijskih aktivnostih osveščanja v državah sprejemnicah. V okviru mednarodnih organizacij Slovenija sodeluje pri pripravi izjav ali oblikovanju resolucij s področja boja proti trgovini z ljudmi. Slovenija je maja v Svetu Evrope predstavila poročilo o izvajanju priporočil nadzornega mehanizma po Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.
122. Bori naj se proti trgovini z ljudmi in kaznuje storilce ter rehabilitira žrtve in jim zagotovi odškodnino (Bolivarska republika Venezuela).	Policija, tožilstva in sodišča si še naprej prizadevajo za pregon storilcev v skladu s kazenskimi postopki. Rehabilitacija žrtev je zagotovljena s programi reintegracije, ki so posledično nadaljevanje programov oskrbe žrtev. Kljub že nekaj krat opredeljeni nalogi "Reintegracije žrtev trgovine z ljudmi" v akcijskih načrtih, le-ta ni bila izvedena, je pa ponovno opredeljena v aktualnem akcijskem načrtu. Glede dodeljevanja odškodnin žrtvam trgovine z ljudmi, pa je potrebno nekoliko več pobud s strani pravosodnih organov. Izražena je načelna politika prizadevanja v tej

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	smeri, konkretne odškodnine pa še niso bile izplačane, saj tudi tovrstnih zahtevkov s strani oškodovancev ni bilo.
123. Okrepi naj ukrepe proti trgovini z ljudmi, zlasti z ženskami in otroki (Afganistan).	Kot že navedeno je celovitost ukrepanja proti trgovini z ljudmi opredeljena v dvoletnih akcijskih načrtih. Ženske in otroci so posebej ranljiva kategorija žrtev, zato njim Slovenija posveča večjo pozornost. Za ženske – žrtve trgovanja je utečena praksa oskrbe, ki se izvaja in nadgrajuje zadnje desetletje. Nedorečen je sistem celovite oskrbe otrok, ki so prepoznani kot žrtve trgovanja. To zajema predvsem pristojnost do skrbništva, namestitve in nudenja strokovne pomoči, kot tudi zdravstvene in psihosocialne pomoči. Trenutno tovrstno oskrbo izvaja humanitarna organizacija na podlagi javnega razpisa. K iskanju ustrežnejše in celovite rešitve si prizadeva za to pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Izvajalec izbran z javnim razpisom za sofinanciranje izvajanja projekta <i>Oskrba žrtev trgovine z ljudmi - krizna namestitve</i> se s pogodbo zaveže, da bo informiral in osveščal otroke, mlade in osebje, ki dela z njimi, ter ostale ciljne populacije o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi. Poleg izdelave informativnega gradiva ter izvedb delavnic po slovenskih šolah, mora izvesti tudi delavnico za zakonite zastopnike mladoletnikov brez spremstva.
124. Še naprej naj bo prizadevna v boju proti trgovini z ljudmi (Armenija); še naprej naj si prizadeva proti trgovini z ljudmi, zlasti z ženskami in otroki, tako da kazensko preganja storilce (Kostarika); izvede naj učinkovite ukrepe za preprečevanje trgovine z ljudmi, tudi z ženskami in otroki (Uzbekistan); bori naj se proti trgovini z ljudmi, zlasti z ženskami in otroki, ter kazensko preganja in preiskuje storilce teh kaznivih dejanj (Azerbajdžan).	Glej informacijo k priporočiloma št. 122 in 123. Glede preprečevanja trgovine z ljudmi so skladno z akcijskim načrtom opredeljeni programi: ozaveščanja širše splošne javnosti; rizičnih skupin potencialnih žrtev trgovanja (mladostniki in delavci migranti) usposabljanja strokovne javnosti (policisti, državni tožilci, sodniki, inšpektorji, konzularno osebje, diplomati, idr.); ozaveščanja uporabnikov storitev – potrošnikov. Ozaveščanje javnosti je ena izmed rednih nalog, ki jo na vladni ravni izvaja nacionalni koordinator (različni posveti, okrogle mize, komunikacija z mediji, radijski in TV prispevki). Ti programi so dokaj obsežni, saj ocenjujemo, da je področje preventive lahko najbolj učinkovito in ga je potrebno kontinuirano izvajati.
125. Vlaga naj v človeške in finančne vire sekretariata delovne skupine in nacionalnega koordinatorskega za boj proti trgovini z ljudmi, zato da lahko uspešno izpolnita vse naloge v okviru svojega mandata (Češka).	Priporočilo vsebinsko sovпада s priporočili GRETA po Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi in 19. členom Direktive 2011/36/EU, ki sta za Slovenijo zavezujoča. Tudi na nacionalni ravni je bilo do vsebine tega priporočila podano stališče v odgovoru na poslansko pobudo iz februarja leta 2014 in v že omenjenem akcijskem načrtu za obdobje 2015-16 v poglavju podporne aktivnosti. Izvedba priporočila je najprej odločitev Ministrstva za

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	notranje zadeve kot sedeža nacionalnega koordinatorskega in za tem Vlade RS, ki ga je na to mesto imenovala. V letu 2015 je bilo na Ministrstvu za notranje zadeve sistematizirano posebno delovno mesto Nacionalnega koordinatorskega za boj proti trgovini z ljudmi, s čimer je mehanizem bolj urejen kot v preteklosti. Potrebne so še dodatne aktivnosti za zagotovitev stalne in ustrezne strokovno tehnične podpore nacionalnemu koordinatorskega, ki bi bila hkrati podpora sekretariatu delovne skupine.
126. Podvoji naj svoja prizadevanja proti trgovini z ljudmi, zlasti trgovini z otroki (Indija).	Glej informacijo k priporočiloma št. 122 in 123.
127. Izvede naj ustrezne ukrepe, da bi zagotovila uspešnost svoje medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi in nacionalnega koordinatorskega za boj proti trgovini z ljudmi ter še naprej ozavešča javnost o tem problemu (Indonezija).	Glej informacijo k priporočiloma št. 124 in 125.
128. Zagotovi naj večjo učinkovitost sodišč, da bi zagotovila pravico do sojenja v razumnem roku (Združene države Amerike).	Slovenija meni, da je sodno reševanje zadev v razumnem roku pretežno doseženo in da sistemski problem glede tega v Sloveniji ne obstaja več. Vsi zadnji kazalniki, tako slovenskega sodstva, kot tudi neodvisni zunanji kontrolni mehanizmi (npr. Justice Scoreboard Evropske komisije 2016, CEPEJ Poročilo Sveta Evrope 2016, Doing Business Svetovne banke za leto 2017) kažejo, da se je trend reševanja sodnih zadev učinkovito (pozitivno) obrnil leta 2010, sedaj pa se kaže, da je Slovenija že blizu najboljših držav v Evropi glede reševanja zadev v razumnem roku. Tako je npr. tudi dvanajsta na svetu glede reševanja zadev na področju insolvence. Odbor ministrov Sveta Evrope je 6. 12. 2016 sprejel končno resolucijo v sodbi Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Lukenda proti Sloveniji, s katero bo odbor zaključil nadzor nad izvrševanjem te skupine sodb (264 sodb), ki se nanašajo na kršitev pravice do sojenja v razumnem roku in dostopa do učinkovitega pravnega sredstva.
129. Sprejme naj kodeks ravnanja za sodnike in tožilce (Bolivarska republika Venezuela).	Na podlagi priporočil GRECO, s katerimi je bilo predlagano oblikovanje kodeksa poslovnega obnašanja oziroma etičnega kodeksa, ki bi zavezoval vse sodnike, je bila z zadnjo novelo Zakona o sodiščih (13. 3. 2015) uveljavljena nova pristojnost sodnega sveta, to je pristojnost za sprejem kodeksa sodniške etike. V Kodeksu sodniške etike, ki je bil sprejet junija 2015, so zapisana najpomembnejša načela, po katerih se ravna vsak sodnik. Pri sodnem svetu je bilo na sejah 3. 9. 2015 in 19. 11. 2015 imenovanih 5 članov Komisije za etiko in integriteto za obdobje do 2. 9. 2021,

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	izmed njih so 4 člane predlagala sodišča, ena članica pa je bila imenovana izmed članov sodnega sveta. Komisija za etiko in integriteto je začela delovati decembra 2015, njena naloga pa je predvsem svetovanje glede vprašanj sodniške etike in integritete v obliki priporočil in načelnih mnenj, ki so tudi objavljena na spletni strani sodnega sveta. To predstavlja velik prispevek za občo gradnjo zavesti o etični drži sodnika. V skladu z določbami Zakona o državnem tožilstvu (20. 3. 2015) je Državnotožilski svet sprejel Kodeks državnotožilske etike v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona in v enakem roku tudi imenoval Komisijo za etiko in integriteto. Tako Sodni svet kot tudi Državnotožilski svet sta torej že v letu 2015 sprejela kodeksa etike in oblikovala komisiji za etiko in integriteto.
130. Doda naj posebne določbe glede otrok v kazenski zakonik ter popolnoma uskladi sistem pravnega varstva za mladoletnike z mednarodnimi standardi (Poljska).	Poseben kazenski zakon za mladoletnike, ki je napovedan z drugim odstavkom 5. člena Kazenskega zakonika, je v pripravi. Ministrstvo za pravosodje bo kot pristojno ministrstvo opravilo ponovno strokovno in medresorsko usklajevanje predloga Zakona o obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj z namenom, da Vlada Republike Slovenije predlog zakona posreduje v obravnavo Državnemu zboru predvidoma v letu 2017. Predlog zakona bo izhajal tako iz prejetih predlogov na osnutek Zakona o obravnavanju mladoletnih prestopnikov kot iz ponovne lastne ocene stanja, pri čemer glede na pripombe strokovne javnosti, osnutek zakona ne bo vključeval obravnavanja prekrškov. Predlog zakona bo urejal vsebine, ki so sedaj urejene v Kazenskem zakoniku, Zakonu o kazenskem postopku in Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij, ki vsak vsebuje posebna poglavja oziroma določbe, ki se nanašajo na obravnavo mladoletnikov. Osnutek zakona bo temelji na načelih, ki so splošno in mednarodno uveljavljena za obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Ta načela so: načelo nediskriminacije (izhaja iz 2. člena Konvencije o otrokovih pravicah); največja korist otroka (izhaja iz 3. člena Konvencije o otrokovih pravicah); pravica do življenja, preživetja in razvoja (izhaja iz 6. člena Konvencije o otrokovih pravicah); pravica biti slišan (izhaja iz 12. člena Konvencije o otrokovih pravicah); in dostojanstvo (izhaja iz prvega odstavka 40. člena Konvencije o otrokovih pravicah). Med načeli, ki jih bo predlog zakona v temeljnih določbah izrecno določal pa so načelo subsidiarnosti, načelo sorazmernosti in načelo največje koristi otroka oz. mladoletnika (glede na opredelitev storilcev kaznivih dejanj, ki jih bo obravnaval predlog zakona).
131. Zagotovi naj varstvo	Družinski zakonik vsebuje vse potrebne ukrepe za zaščito

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
družine kot osnovne in temeljne enote družbe (Egipt).	družine kot osnovne in temeljne enote družbe (glej tudi informacijo k priporočilu št. 20).
133. Razmisli naj o ratifikaciji Konvencije št. 189 Mednarodne organizacije dela o dostojnem delu za delavce v gospodinjstvu (Nikaragva).	Slovenija meni, da so varstvene določbe, ki so zajete v konvenciji, ki se nanaša na delavce v gospodinjstvu, že zajete in tudi uveljavljene v veljavni nacionalni zakonodaji.
134. Sprejme naj in v celoti izvaja potrebne zakone za varstvo pred vmešavanjem v ustanavljanje, delovanje in vodenje delavskih organizacij ter tako upošteva priporočila Mednarodne organizacije dela (Združene države Amerike).	Slovenija je ratificirala Konvencijo MOD št. 87. o sindikalnih svoboščinah in varstvu sindikalnih pravic in tudi Konvencijo MOD št. 98 o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja. Poleg tega Slovenijo zavezujejo tudi določbe Splošne deklaracije o človekovih pravicah OZN ter ratificirana Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah ter Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah. Izpostavljenim mednarodnim dokumentom sledi tudi Ustava Republike Slovenije, ki v 76. členu, v okviru določb, ki urejajo gospodarska in socialna razmerja, opredeljuje sindikalno svobodo in določa, da je ustanavljanje in delovanje sindikatov ter včlanjevanje vanje svobodno.
135. Izboljša naj socialno varstvo in življenjske pogoje najranljivejših skupin prebivalstva (Alžirija).	V pregledu je raziskava o minimalnih življenjskih stroških, na podlagi katere bo Slovenija določila novo višino minimalnih življenjskih stroškov ter ustrezno spremenila socialno zakonodajo. Decembra 2016 je začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih, s katerim se želi ob upoštevanju osnovnega načela – tj. zagotavljanja sredstev za preživetje le tistemu, ki jih resnično potrebuje – zagotoviti bolj pravično omejitev dedovanja in zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve na nepremičnini upravičenca do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka. Pripravljajo so spremembe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev oziroma informativna odločba, katere cilj je razbremeniti stranke vlaganja vlog za »podaljševanje« pravic z izdajanjem odločb po uradni dolžnosti in razbremenitev Centrov za socialno delo izdajanja navedenih odločb z avtomatiziranim izdajanjem »informativnih odločb« ter s tem Centrom omogočiti več časa za strokovno delo s strankami. Predlog zakona je trenutno v javni razpravi.
136. Učinkoviteje naj ukrepa, da bi se spoprijela z negativnimi vplivi gospodarske krize na prebivalstvo (Kuba).	V času gospodarske in finančne krize, si je Vlada Republike Slovenije v največji možni meri prizadevala sprejemati takšne proti-krizne ukrepe, ki niso posegali v obseg udeležanja človekovih pravic in v financiranje institucij, ki skrbijo za njihovo uresničevanje.

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	1. 1. 2016 se je zvišal osnovni znesek minimalnega dohodka, in sicer iz 270,40 EUR na 288,81 EUR (na podlagi uskladitve osnovni znesek minimalnega dohodka trenutno znaša 292,56 EUR), kar pomeni, da so se zvišali tudi zneski denarne socialne pomoči in izredne denarne socialne pomoči ter pogrebne in posmrtnine, ki se določajo na podlagi navedenega zneska. Prav tako se je povišal cenzus za varstveni dodatek za samsko osebo na 470,76 EUR (trenutno 476,87 EUR). V začetku leta 2016 je bil odpravljen del varčevalnih ukrepov uvedenih z Zakonom o uravnoteženju javnih financ na področju družinske in širše socialne politike. Tako so družine, ki se uvrščajo v 5. in 6. dohodkovni razred, upravičene do otroškega dodatka v polni vrednosti. Višji otroški dodatek iz tega naslova je prejelo 97.000 družin. Več kot 3.200 upravičencev je po novem upravičenih do državne štipendije, saj se je sprostili del 5. razreda državnih štipendij. Spremenjena je bila tudi višina subvencije za malico in kosilo ter poenostavljen administrativni postopek za pridobitev te pravice. Subvencija za kosilo osnovnošolcev se je razširila za učence iz družin, ki se uvrščajo v 1. dohodkovni razred (100 %) tudi za učence družin, ki se uvrščajo v 2. (70 %) in 3. (40 %) dohodkovni razred. Kljub fiskalnim omejitvam smo zagotovili skupno več kot 33 mio evrov dodatnih sredstev za izboljšanje položaja družin. Od 1. 2. 2017 dalje so do subvencije kosila v višini cene kosila (100 %) upravičeni učenci iz družin do 3. dohodkovnega razreda. Sredi 2017 je načrtovan zagon programov socialne aktivacije, z namenom dviga socialnih in zaposlitvenih kompetenc najbolj ranljivim skupinam in jih s tem približati trgu dela.
137. Še naprej naj si prizadeva, da bi do leta 2020 zmanjšala število oseb, ki so na pragu revščine ali jim grozi socialna izključenost (Malezija).	Glej informacijo k priporočilu št. 135.
138. Zagotovi naj pravno varstvo pred prisilno izselitvijo (Nigerija).	Zakon o izvršbi in zavarovanju, ki ureja pravila postopka, po katerem sodišča opravljajo prisilno izvršitev terjatev, vsebuje tudi določbe glede pravnih sredstev, ki so na voljo dolžniku v postopku (ugovor zoper sklep o izvršbi, pritožba zoper sklep). 169. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju dodatno določa, da lahko dolžnik predlaga, da sodišče dovoli drugo sredstvo izvršbe, ne pa izvršbo na nepremičnine, če lahko z njimi poplača terjatev v razumnem roku (eno leto). 210. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju določa tudi, da ima dolžnik pravico bivati v stanovanjski hiši ali stanovanju, ki je bilo prodano v izvršbi še tri leta od

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	dneva prodaje proti plačilu najemnine za profitno stanovanje.
139. Upošteva naj priporočila posebnega poročevalca ZN o pravici do vode in komunalne ureditve glede dostopa Romov do vode (Izrael).	Glej informacijo k priporočilu št. 140. Ne glede na zapisano, je Vlada septembra 2016 v smeri izboljšanja stanja v romskih naseljih izjemoma zagotovila finančna sredstva za spoštovanje človekove pravice do pitne vode v romskih naseljih tistim prebivalcem naselij, ki dostopa do obstoječih virov v praksi (še) niso imeli.
140. Še naprej naj izvaja ukrepe, da bi zagotovila splošni dostop do varne pitne vode in komunalne ureditve (Portugalska).	Državni zbor je 17. 11. 2016 sprejel ustavni zakon, s katerim je bila pravica do pitne vode vključena v slovensko ustavo. Ustavni zakon je stopil v veljavo 25. 11. 2016. Slovenija bo v 18 mesecih od spremembe Ustave z njo uskladila tudi relevantno zakonodajo. Predpisi na področju oskrbovanja s pitno vodo v Sloveniji veljajo za vse prebivalce enako in jih ne razlikujejo glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnosti ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine. Vsem prebivalcem je zagotovljen dostop do pitne vode pod enakimi pogoji. Področje odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na evropski ravni ureja Direktiva Sveta z dne 21. 5. 1991 o čiščenju komunalne odpadne vode (91/271/EGS). Slovenska zakonodaja je usklajena z zahtevami evropske zakonodaje. Zahteve v zvezi z odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode v slovenskem pravnem redu urejajo zakonski in podzakonski predpisi na področju emisij snovi pri odvajanju odpadnih voda ter podzakonski predpisi na področju javnih služb varstva okolja (Zakon o varstvu okolja, Zakon o gospodarskih javnih službah, Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, Pravilnik o občutljivih območjih, Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih voda ter Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode). Tudi predpisi na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v Sloveniji veljajo za vse prebivalce enako in jih ne razlikujejo glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnosti ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine. Vsem prebivalcem je zagotovljen dostop do storitev obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode pod enakimi pogoji.
141. Pospešeno naj si	Slovenija je posebno pozornost namenila varstvu

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
prizadeva za dokončanje nacionalnega programa varovanja duševnega zdravja, da bi zmanjšala število samomorov (Kostarika).	duševnega zdravja v novem nacionalnem programu za področje zdravja, to je v Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 "Skupaj za družbo zdravja", ki je bila sprejeta 29. marca 2016. Za varstvo duševnega zdravja starejših, ki so posebno ranljiva skupina glede samomorilnega vedenja, je Ministrstvo za zdravje v mesecu aprilu 2016 sprejelo Strategijo obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020, sedaj pa pripravlja tudi akcijski načrt. Ministrstvo za zdravje nadaljuje s postopkom sprejetja Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja.
142. Razmisli naj o ustreznem načinu zagotavljanja splošnega dostop do zdravstvenih storitev ter širšem obsegu zdravstvenih storitev v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja, da bi vanj vključila ustrezno sekundarno in terciarno zdravstveno varstvo (Tajska).	Slovenija že z obstoječo zakonodajo zagotavlja dostop do zdravstvenega varstva celotni populaciji. Dostopnost do zdravstvenega varstva na vseh ravneh (primarni, sekundarni in terciarni), kot to opredeljuje 2. člen Zakona o zdravstveni dejavnosti v obsegu storitev, kot je določeno v 23. členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in v 22. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, je zagotovljena vsem prebivalcem Republike Slovenije preko vključitve v obvezno zdravstveno zavarovanje. Kot že navedeno, je v Republiki Sloveniji zdravstvena dejavnost organizirana na primarni (obsega osnovno zdravstveno dejavnost in lekarniško dejavnost), sekundarni (obsega ambulantno in bolnišnično dejavnost) in terciarni ravni (obsega opravljanje dejavnosti klinik, kliničnih inštitutov ali kliničnih oddelkov ter drugih pooblaščenih zdravstvenih zavodov). Kot posebna specialistična dejavnost se na sekundarni in terciarni ravni opravlja socialno-medicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost. Po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) so v obvezno zdravstveno zavarovanje vključene vse skupine oseb (15. člen ZZVZZ), med katerimi največjo skupino zavarovancev predstavljajo zaposleni, sledijo jim upokojenci. Med zavarovane osebe (t. j. zavarovance in njihove družinski člane (zakonci in otroci – 20.- 22. člen ZZVZZ)) sodijo še druge pomembne skupine, med katerimi so tudi posamezniki, ki so socialno ogroženi in nezaposleni. Skladno s 7. členom ZZVZZ, Republika Slovenija iz proračuna zagotavlja tudi sredstva za nujno zdravljenje tistih, ki ali niso zavarovani ali pa kot tujci potrebujejo zdravstveno oskrbo, pa je niso bili zmožni poravnati. Zdravstveno varstvo se zagotavlja tudi migrantom in iskalcem azila na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti (38., 78., 84., 89., 90 in 94. člen) in Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb. (23., 27., 38. člen). Slovenija je marca 2016 sprejela Resolucijo o nacionalnem

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja«, v skladu s katero v prihodnje pa namerava dostopnost do zdravstvenega varstva še izboljšati tudi z: - nadaljnjimi aktivnostmi na področju krepitve osnovne zdravstvene dejavnosti /primarnega zdravstvenega varstva - uvedbo celostne obravnave in dolgotrajno oskrbo, - ukrepi na področju upravljanja s čakalnimi dobami in kakovosti zdravstvene oskrbe in varnosti bolnikov, - izobraževanje in usposabljanje zdravstvenih delavcev, - nadaljnjo informatizacijo zdravstvenega sistema (e-zdravje) in z uvajanjem novih modelov tele-medicine. -
143. Zagotovi naj, da se v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja izvaja tudi sekundarno in terciarno zdravstveno varstvo (Nigerija).	Glej informacijo k priporočilu št. 142.
145. Zagotovi naj zadostna sredstva, da bi spodbujala spoštovanje pravic invalidov (Vietnam).	Slovenija na letni ravni namenja za pravice, ki jih lahko uveljavljajo samo invalidi namenja najmanj 1,2 mrl evrov. Ob tem velja dodati, da natančne slike o celotni višini finančnih sredstev, ki jih država namenja invalidom oziroma uresničevanju njihovih pravic, ni moč podati. Četrtna socialnih transferjev in pravic za invalide je namreč takih, ki so namenjene invalidom in tudi drugim osebam – v teh primerih pristojne službe ne vodijo podatkov, ki bi bili ločeni za invalide.
146. Še naprej naj krepí varstvo invalidov, tako da povečuje njihove zaposlitvene možnosti, da bi resnično izboljšala njihove življenjske pogoje (Kitajska).	Slovenija na področju zaposlovanja invalidov vodi aktivno politiko. V zadnjih letih je sprejela vrsto ukrepov oziroma aktivnosti s ciljem omogočiti boljše možnosti za invalide – gre za ukrepe s področja rehabilitacije, finančnih spodbud za delodajalce in invalide, ... Slovenija bo tudi v prihodnje redno evalvirala politike in ukrepe in jih dopolnjevala.
147. Ugotovi naj, kakšne so trenutne možnosti invalidov za uresničevanje pravice do udeležbe na volitvah, da bi v posvetu z ustreznimi deležniki določila potrebne spremembe in da bi z ukrepi invalidom zagotovila uresničevanje volilne pravice (Madžarska).	21. 4. 2017 je Državni zbor sprejel novelo Zakona o volitvah v državni zbor. Glavni namen novele je uskladitev volilne zakonodaje z dvema odločbama ustavnega sodišča, ena odločba se nanaša tudi na uresničevanje volilne pravice invalidov. Novela zakona določa, da so vsa volišča dostopna invalidom in invalidom dodatno omogoča tudi glasovanje po pošti. Po oceni predlagatelja se s tem povečuje možnost, da z manjšimi stroški in na lažji način (ni potreben prihod na volišče) svoj glas odda več invalidov, ne glede na kategorijo invalidnosti. Na podlagi že veljavne ureditve in dodatno na podlagi novo sprejete novele bo invalidom na voljo še več načinov glasovanja: (i) glasovanje s pomočjo druge osebe, (ii) glasovanje na domu, (iii) glasovanje z uporabo pripomočka za slepe in slabovidne osebe – posebej prilagojene glasovnice, (iv) ter glasovanje po pošti za stalno, če to sporočijo državni volilni komisiji in

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. Dodatno bodo vsa volišča tudi arhitektonsko dostopna invalidom. Novela Zakona o volitvah v državni zbor bo stopila v veljavo petnajsti dan po objavi v Uradnem listu, predvidoma maja 2017.
148. Še naprej naj izboljšuje dostopnost javnega prevoza in infrastrukture za invalide (Španija).	Slovenija je v preteklosti sprejela vrsto ukrepov za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja za invalide. Zadnji tak ukrep je na primer (so)financiranje prilagoditve vozila za gibalno ovirane invalide. Ravno tako izvaja različne aktivnosti za izboljšanje ozaveščenosti in informiranosti strokovne in druge javnosti in potrebi zagotavljanja dostopnosti za vse – tako je bila na primer v okviru projekta ZMOREMO v letu 2015 analizirana dostopnost nekaterih javnih objektov, itd. Prevozi, ki se opravljajo v okviru projekta integrirani javni potniški promet (IJPP), se še ne izvajajo pri izvedbi programske ali strojne opreme zlasti pri avtomatih za prodajo kart oz. za informacije. K temu se bo še posebej posvetilo pri novem javnem razpisu rednega linijskega prevoza potnikov (GJS), ki naj bi bil izveden do 2. 12. 2019. Sicer določeni izvajalci (1-2) prevoza (koncesionarji) uporabljajo tovrstna prilagojena vozila (rampa- dvigalo), vendar pri tem nastajajo sorazmerno visoki investicijski stroški. V pozitivni zakonodaji glede prilagoditve prevoza osebam, ki so mobilno ovirane, je med drugim tudi določeno naslednje. V 16. členu Zakona o izenačevanju možnosti invalidov je določena dostopnost invalidom do javnega prevoza. Tako je med drugim določeno, da se mora zagotoviti avtobuse, ki so dostopni gibalno in senzorno oviranim osebam in da se nudi informacija do možnosti uporabe javnega prevoza v prilagojeni obliki. Pri tem je potrebno upoštevati, da je zagotovitev te pravice zelo omejena glede na dejansko zmožnost upoštevajoč prilagojena vozila. Prevozniki praviloma nimajo takšnih vozil. Obstaja še možnost zagotovitve prevoza na drugi ustrezni način prevoza razen, če bi šlo za nesorazmerno breme. V tem primeru bi se moral zagotoviti takšen prevoz, ki ne povzroča take obremenitve. Poleg vozil je potrebno še zagotavljati nemoten vstop in izstop uporabniku ter informacije v prilagojenih oblikah. Sicer je podano določeno časovno obdobje za tovrstno prilagoditev do 11. 12. 2020 pri cestnem prevozu in pri železniškem prevozu do 11. 12. 2025. Področje tovrstnih oseb ureja tudi Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004. Tako je med drugim

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	opredeljeno (9., 10. člen), da prevozniki zaradi izpolnjevanja varnostnih in zdravstvenih zahtev ne morejo zaradi bodisi zasnove vozila ali infrastrukture zagotoviti vsem tovrstnim zahtevam. Na podlagi tega je dopuščeno, da lahko prevozniki zavrnejo prevoz tovrstnega potnika, vendar so zavezani, da je zadevna oseba informirana o določeni sprejemljivi nadomestni možnosti storitve, ki jo opravlja prevoznik. Ta pa je omogočena v obliki t.i. prevoza na klic, ki jo določa 57b. člen Zakona o prevozih v cestnem prometu na državnem ali lokalnem nivoju. Glede aktivnosti in zakonodaje na področju prevoza potnikov v letalskem prometu je situacija naslednja. Zakonodaja na tem področju je urejena v Uredbi (ES) 1107/2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu, ki zagotavlja pravico do nediskriminacije na podlagi invalidnosti in omejene mobilnosti. Invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo imajo enako pravico do potovanja kot osebe brez takšnih omejitev mobilnosti (pravica do nediskriminacije pri rezervaciji in nakupu vozovnice, pravica do potovanja na enaki ravni kot katerikoli drug potnik, pravica do informacij o varnostnih pravilih, ki jih uporabljajo letalski prevozniki, itd.). Cilj Uredbe (ES) št. 1107/2006 in ustreznih smernic Evropske komisije ter Dokumenta 30 (del I) Evropske konference civilnega letalstva, ki zagotavlja standarde kakovosti in dobre prakse za to področje, in Aneksa 9 (Facilitation – olajšave v zračnem prevozu) k t.i. Čikaški konvenciji Mednarodne organizacije civilnega letalstva je, kako olajšati potovanje oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu. Pri prevozu potnikov v pomorskem prometu in plovbi po celinskih vodah je situacija glede zakonodaje in aktivnostih za izboljšanje dostopnosti prevoza naslednja: področje prilagoditve prevozov je urejeno v Pravilniku o potniških ladjah določa v skladu z Direktivo 2009/45/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 6. 5. 2009 o varnostnih predpisih in standardih za potniške ladje (zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2010/36/EU z dne 1. 6. 2010 o spremembi Direktive 2009/45/ES Evropskega Parlamenta in Sveta o varnostnih predpisih in standardih za potniške ladje) med drugim tudi varnostne zahteve za osebe z zmanjšano mobilnostjo; in v Uredbi o izvajanju Uredbe 1177/2010/EU o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh določa izvajanje Uredbe (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. 11. 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, med katerimi so tudi določbe o kršitvah, ki se nanašajo na osebe z zmanjšano mobilnostjo. Na tem področju se izvaja pristojna zakonodaja in ni v pripravi predpisov, ki bi urejali predmetno problematiko. Na področju prevoza potnikov v železniškem prometu

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
	veljajo pravila za osebe z ovirano mobilnostjo posebno, ki so urejena v Uredbi Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. 11. 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema v EU za invalide in funkcionalno ovirane osebe. Ta Uredba je zavezujoča in se izvaja. Izvajalec prevozov - Slovenske železnice omogočajo gibalno oviranim osebam prevoz in tudi zagotavljajo pomoč osebam, ki za svojo mobilnost potrebujejo posebne pripomočke.
149. Zagotovi naj, da bodo izbrisane osebe lahko v celoti uživale politične, državljanske, ekonomske in socialne pravice, tudi na področju zdravstvenega in socialnega varstva, izobraževanja in zaposlitve, tako da zakonsko uredi status preostalih izbranih oseb in zagotovi primerno odškodnino osebam, ki jih je prizadel izbris (Irska).	Glej informacijo k priporočilu št. 66. Pravice s področja zaposlovanja za nazaj urejajo sodišča v posameznih konkretnih primerih. Zakon o osnovni šoli v 10. členu predpisuje, da »otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, imajo pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.«
150. Upošteva naj priporočila, ki jih je glede diskriminacije Romov Slovenija sprejela v prvem krogu univerzalnega periodičnega pregleda (Izrael).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 71, 74, 78, 80 in 81.
151. Še naprej naj veliko pozornosti namenja učinkoviti uporabi obstoječega zakonodajnega okvira glede uporabe manjšinskih jezikov (Italija).	Glej informacijo k priporočilu št. 65.
152. Sprejme naj potrebne ukrepe, da bi bolje upoštevala priporočila Sveta Evrope glede uporabe manjšinskih jezikov, s posebnim poudarkom na pravicah avtohtone italijanske manjšine (Italija).	Glej informacijo k priporočilu št. 65.
155. Še naprej naj si prizadeva za obravnavo in varstvo pravic etničnih manjšin, zlasti položaja Romov, ki živijo v Sloveniji (Nova Zelandija).	Glej informacije k priporočilom št. 24, 25, 63, 65, 71, 74, 78, 80 in 81.
158. Še naprej naj povečuje dodatna sredstva za izboljšanje življenjskih pogojev Romov v neformalnih naseljih, tako da krepí njihovo pravico do uporabe teh naselij, ter zagotavlja spoštovanje	Glej informacijo k priporočiloma št. 65 in 139. Republika Slovenija s finančnimi spodbudami v okviru javnih razpisov Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo skrbi za ureditev osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih. Sem sodi izgradnja, sanacija ali modernizacija vodovodnih sistemov in kanalizacijskega

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
človekove pravice do pitne vode in komunalne ureditve in dostop do elektrike (Španija).	omrežja, elektrifikacija, ureditev lokalnih cest in poti ter odkup zemljišč za ureditev ali zaokrožitev romskih naselij. V marcu 2016 je bil objavljen javni razpis za sofinanciranje projektov osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih v letu 2016 in 2017, in sicer s predvideno višino sredstev za ta namen v letu 2016 1.000.000 EUR in 1.000.000 EUR v letu 2017. Sofinancirani so lahko naslednji nameni v romskih naseljih: (a) vodovodni sistemi, kar vključuje zajetja in cevovode do priključka uporabnika; (b) kanalizacijsko omrežje, kadar je le-to potrebno zaradi zaščite vodnih virov oziroma drugih ekoloških zahtev; (c) elektrifikacija strnjenih naselij; (č) novogradnje ali rekonstrukcije lokalnih cest in javnih poti; (d) odkup zemljišč za ureditev in zaokrožitev naselij.
159. Vključi naj romske organizacije in skupnosti v pripravo in izvajanje strategije vključevanja Romov (Združene države Amerike).	Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji v 12. členu določa obveznost sodelovanja državnih organov, organov lokalnih samoupravnih skupnosti in drugih, da pridobijo predhodno mnenje Sveta romske skupnosti Republike Slovenije kot krovne organizacije romske skupnosti v Slovenije, kadar sprejemajo odločitve, vezane na položaj romske skupnosti, prav tako pa ima omenjeni svet pravico dajati mnenja, pobude in predloge iz svoje pristojnosti vladi, državnemu zboru, državnemu svetu, organom samoupravnih lokalnih skupnosti in drugim. V postopek priprave Nacionalnega programa ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2010-2015 je bila od samega začetka preko svojih predstavnikov vključena romska skupnost. Organizacije romske skupnosti so bile tudi ali nosilci ali sodelujoči pri izvedbi ukrepov iz navedenega programa ukrepov. Prav tako so predstavniki romske skupnosti člani vladnega delovnega telesa (Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti), ki je med drugim zadolženo za spremljanje uresničevanja nacionalnega programa ukrepov za Rome. V postopku priprave Novega nacionalnega programa ukrepov Vlade RS za Rome za naslednje petletno obdobje je bila romska skupnost prav tako aktivno vključena v celoten proces priprave, njeni predstavniki so sodelovali pri številnih delovnih pogovorih s pristojnimi ministrstvi, k posredovanju predlogov je bila povabljen tako romska skupnost kot tudi širša civilna družba, osnutek dokumenta pa je bil v javni razpravi med 19. 1. in 20. 2. 2017. Romska skupnost bo skladno z dosedanjjo prakso vključena tudi v izvajanje ukrepov iz novega nacionalnega programa ukrepov kot tudi v spremljanje njegovega uresničevanja.
160. Še naprej naj si prizadeva za varstvo človekovih pravic manjšin v državi (Gvatemala).	Glej informacijo k priporočilu št. 86.
161. Zakonsko naj uredi status vseh izbrisanih oseb s	Glej informacijo k priporočilu št. 66. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju

Priporočilo	informacije o izvajanju priporočila
poreklom iz drugih nekdanjih jugoslovanskih republik (Sierra Leone).	statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji določa pogoje, pod katerimi lahko tujec, ki je bil na dan 25. 6. 1991 državljan druge republike nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije in ki dovoljenja za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji še nima, pridobi dovoljenje za stalno prebivanje ne glede na določbe Zakona o tujcih. Dovoljenje za stalno prebivanje lahko pridobijo tudi izbrisani, ki zaradi upravičene odsotnosti ne prebivajo v Sloveniji. Med, v zakonu opredeljenimi upravičenimi razlogi odsotnosti, je tudi, če je oseba zapustila Slovenijo zaradi posledic izbrisa, ali če je zapustila Slovenijo, ker ni mogla pridobiti dovoljenja za prebivanje, ali če se ni mogla vrniti v Slovenijo zaradi vojnih razmer v drugih državah naslednicah SFRJ, kakor tudi, če je bila prisilno odstranjena iz Slovenije ali ji je bil vstop v Slovenijo zavrnjen.
162. Izvede naj dodatne ukrepe, da bi rešila problem asimilacije in zmanjšala razkorak med zakonodajnim okvirom in njegovo dejansko uporabo v zvezi z uporabo manjšinskih jezikov v javnih službah (Madžarska).	Glej informacijo k priporočilu št. 65. Na lokalni ravni so na narodnostno mešanih območjih občine aktivno pristopile k odpravi razkoraka med normativnim in dejanskim stanjem in poskrbele za prevod obrazcev in njihovo dostopnost na spletu. Prav tako so občinski predpisi objavljeni v jeziku avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti.